

DRAUGAS

2ND CLASS MAIL
January 24, 1996

THE LITHUANIAN WORLD - WIDE DAILY

UŽSIENIO LIETUVIŲ DIENRAŠTIS

4545 WEST 63rd STREET • CHICAGO, ILLINOIS 60629

TELEFONAS (312) 585-9500

TELEFAKSAS (312) 585-8284

Vol. LXXXVI Kaina 50 c.

TRĘČIADIENIS - WEDNESDAY, SAUSIS - JANUARY 24, 1996

Nr. 16

Premjeras neperduoda prezidentui R. Vaitekūno atsistatydinimo rašto

Vilnius, sausio 23 d. (BNS) - Lietuvos premjeras Adolfas Šleževičius pranešė, kad negali prezidentui Algirdui Brazauskui įteikti vidaus reikalų ministro atsistatydinimo rašto, kaip prezidentas prašo, nes turi laukti kol Seimo LDDP frakcija tokiame sprendimui pritars.

Adolfas Šleževičius, kuris yra ir vyriausybės vadovas ir Lietuvos Demokratinės Darbo Partijos pirmininkas, sakė, jog prieš darant sprendimą atleisti iš pareigų vidaus reikalų ministrą Romą Vaitekūną turi įvykti „privalomi pasitarimai“ su Seimo LDDP frakcija. Šleževičius

tačiau pažadėjo, jog sprendimas bus padarytas savaitės eigoje.

Prezidentas Brazauskas tačiau pareiškė, kad tokių terminų nustatymas jo „nepatenkina“. Prezidentas pirmadienį žurnalistams taip pat pasakė, kad jis nėra matęs ministro Vaitekūno atsistatydinimo rašto, nors, anot jo, pagal įstatymą jis turėtų jį gauti.

Romas Vaitekūnas praėjusių ketvirtadienį premjerui įteikė atsistatydinimo raštą, ir šeštadienį vyriausybė tai patvirtino oficialiu pranešimu.

R. Vaitekūnas pateisina griežtus veiksmus bankų atžvilgiu

Vilnius, sausio 22 d. (AGEP) - Lietuvos vidaus reikalų ministras Romas Vaitekūnas teigia, kad visuomenė yra „sąmoningai klaidinama“, kai vidaus reikalų ministerija kaltinama dėl neva per griežtos reakcijos Lietuvos Akcinio Inovacinio Banko (LAIB) ir Litimpeks banko atžvilgiu. „Mes kaltinami dėl šalies bankų sistemos griovimo, už šių bankų vadovų suėmimą“, sakė ministras R. Vaitekūnas pirmadienį Seime, pateikdamas informaciją apie paskolų keturiuose komerciniuose bankuose išieškojimą ir jų skolininkų išaiškinimą.

Ministras pripažino, kad reakcija buvo griežta, tačiau pagrindas tam buvo Lietuvos Banko patikrinimo išvados. „Aiškiai suvokėme, kokios gali būti pasekmės, jeigu skubiai nesiimsime tirti faktų baudžiamojo proceso tvarka“, sakė R. Vaitekūnas, pabrėžęs, kad tas pasekmes pirmiausia būtų pajutę tūkstančiai indėlininkų.

Vidaus Reikalų ministras sakė, kad išskelbus bylas, Aurabankui, Vakarų Bankui, LAIB ir Litimpeks bankui uždėtas turto areštas arba padengta kreditų iš viso beveik už 108 milijonus litų.

Tyrimo metu buvo nustatyta, kad Aurabankas, vykdydamas akcijų emisiją, joms pirkti panaudojo savo paties banko išduotus kreditus bendrovėms ir fiziniams asmenims. Tokiu būdu privatus asmuo, valdė Luokės bei Indoros įmonės, tapo

65.8% Aurabanko akcijų savininkais ir galėjo daryti įtaką banko veiklai. Gruodžio 29-osios apytiksliais duomenimis, Aurabankas išvaistė apie 45 milijonus litų.

Parengtinis tardymas Vakarų Banko nusta, kad kreditai buvo suteikiami, neįvertinus kredito gavėjo ar garantito finansinės būklės. Skolininkui negrąžinus paskolos, būdavo suteikiamos naujos paskolos, kuriomis dažniausiai būdavo dengiamos ankstesnės paskolos.

Baudžiamoji byla Litimpeks banko iškelta dėl turto pasisavinimo arba išvaistymo itin dideliu mastu, remiantis Lietuvos Banko inspekcijos pažyma. Nustatyta, kad blogos paskolos banko siekė per 72 milijonus litų - t.y., 39.5% banko kapitalo. Tardymas ir policija turi išaiškinti, kokiais tikslais buvo tęsiamos nuostolingos paskolos įvairiems skolininkams.

Baudžiamoji byla dėl turto pasisavinimo arba išvaistymo itin dideliu mastu Lietuvos Akciniam Inovaciniam Bankui iškelta pagal Lietuvos Banko pažymą, kad į abejotinų paskolų grupę perkeltos aštuonių tarp savęs susijusių įmonių paskolos - iš viso už 129 milijonus litų. Tuo buvo pažeistas Lietuvos Banko nutarimas, kad paskolos vienam skolininkui neturi viršyti 30% banko kapitalo.

Visų aštuonių įmonių pagrindiniu akcininku yra Jonas Urka, kuris iki 1994 m. rugšėjo mėnesio buvo LAIB tarybos narys.

Prokuratūra atidėjo premjero indėlio reikalų įvertinimą

Vilnius, sausio 17 d. (AGEP) - Generalinė prokuratūra patenkino premjero Adolfo Šleževičiaus prašymą sudaryti jam sąlygas pateikti „papildomus paaiškinimus“ dėl terminuoto indėlio atsiėmimo iš Lietuvos Akcinio Inovacinio Banko prieš pat jo uždarymą ir didesnių nei įprasta palūkanų gavimą.

Prokuratūra trečiadienį turėjo apsispręsti, kaip vertinti premjero veiksmus. Tokio sprendimo reikalauja Seimo narys Romualdas Ozolas, įvertinęs A. Šleževičiaus elgesį kaip piktnaudžiavimą tarnyba.

Generalinis prokuroras Vladas Nikitinas trečiadienį R. Ozolui parašė, kad atsakymas į jo paklausimą bus duotas, patikrinus „naujas aplinkybes“. Kon-

krėtus patikrinimo terminas nenudėdama Vlado Nikitino rašte. Rašte sakoma, kad atsakymas bus duotas ne vėliau Seimo statuto numatyto termino. Seimo statuto 216-me straipsny parašyta, kad jei pareigūnas, kuriam pateiktas paklausimas, negali nustatyti laiku, t.y. per dvi savaites, atsakyti, jis privalo tai raštu motyvuoti ir pasiūlyti savo terminą, bet ne vėlesnį nei vieno mėnesio nuo paklausimo gavimo. Romualdo Ozolo paklausimas pažymėtas sausio 2-osios data.

Vyriausybės vadovas pats per Lietuvos Radiją pranešė trečiadienį, jog „primygtinai“ paprašęs prokuratūrą atidėti jo veiksmų su pinigais įvertinimą.

Gruodžio mėnesį Antakalnio kapines aplankė Tarptautinio Krikščionių Demokratų Fondo generalinis sekretorius Andre Louis, lydimas Lietuvos Krikščionių Demokratų partijos vadovų Česlovo Stankevičiaus, frakcijos Seime pirmininko Algirdo Saudargo ir pirmininko Povilo Katilana. Gruodžio 21 d. prezidentas Algirdas Brazauskas įteikė D.L.K. Gedimino III-ojo laipinio ordina gen. sekretoriui A. Louis, kuris 1990 m. pabaigoje Briusely sudarė sąlygas veikti Lietuvos ir Latvijos neoficialioms atstovyboms, tuo padėdamas užtikrinti nepriklausomos Lietuvos tęstinumą jai pavojingu metu. Kaip tuometinis Lietuvos premjeras, Algirdas Saudargas tuo metu A. Louis'ui saugoti buvo nuvežęs svarbius Lietuvos dokumentus, kuriuos A. Louis šiomis dienomis grąžino. Nuotr. A. Žitūno, „Apvalgoje“

Teigiama, kad bankų krizė suorganizuota, valdžiai apie tai žinant

Vilnius, sausio 22 d. (AGEP) - Seimo narys Kęstutis Jaskelevičius teigia, kad bankų krizė Lietuvoje suorganizuota viena iš kelių „finansinių pramoninių grupučių, turinti nemažą įtaką valstybės institucijoms ir bankams“.

Pirmadienį spaudos konferencijoje jis taip pat tvirtino, kad apie rengiamą ekonominę krizę žinojo visi pagrindiniai šalies pareigūnai. Prieš savo valią įtrauktas buvo ir prezidentas Algirdas Brazauskas, kuriam, pasak Seimo nario, buvo teikiama „tendencinga dezinformacija“.

Pernai iš LDDP išstojo Kęstutis Jaskelevičius nuomone, daug kas paaiškėtų, jeigu prezidentas Seimo nario Juozo Listavičiaus vadovaujamai laikinajai tyrimo komisijai perduotų gruodžio mėnesį vykusius pasitarimų bankų tema medžiagą.

Bankų krizės organizatoriai siekė sužlugdyti Lietuvos Akcinio Inovacinio Banko

(LAIB) ir Litimpeks banko susijungimu kuriamą Jungtinį Banką, nes, pasak K. Jaskelevičiaus, toks bankas „greitai įsivyratų valstybės finansų rinkoje“.

Anot Jaskelevičiaus, pagrindinį krizės organizacinį darbą atliko Lietuvos Bankas ir jo valdybos pirmininkas Kazys Ratkevičius, teigė Seimo narys. Pasak jo, nuo gruodžio pradžios jis bei kiti prezidentui artimi atsakingi asmenys nuolat aiškino apie blogą LAIB ir Litimpeks banko situaciją,

grasino finansiniu sprogiu.

Prezidentas reikalavo, kad vidaus reikalų ministras imtųsi griežtesnių priemonių, sakė K. Jaskelevičius. Jis pabrėžė, kad „negalėjo būti pas prezidentą neaptartas“ LAIB ir Litimpeks banko valdybų pirmininkų Artūro Balkevičiaus ir Gintauto Preidžio suėmimo scenarijus. Tai žinojo ir premjeras ir dar kiti kurie pareigūnai ir Seimo nariai, teigė K. Jaskelevičius.

Po to buvo paskelbta visiškai tuos bankus turėjusi sužlugdyti sankcija - bankų veiklos sustabdymas, o kad panika būtų stipresnė, buvo suaukinti bankų vadovai.

K. Jaskelevičius atsisakė nurodyti, kuri finansinė grupė organizavo bankų krizę.

Steigiamas naujas muziejus

Vilnius, sausio 15 d. - Siekiant įamžinti Nepriklausomos Lietuvos Respublikos Ministrų kabineto ir jam vadovavusių ministrų pirmininkų atminimą, nutarta įsteigti muziejų Kaune, kaip Vytauto Didžiojo Karo muziejaus struktūrinį padalinį.

Kaip informavo Vyriausybės ministrų pirmininkų at-

minimo įamžinimo komisijos pirmininkas, kultūros ministras Juozas Nekrošius, muziejus bus kuriamas Kaune, Donelaičio gatvėje, pastate, kuriame 1925-1940 metais dirbo Lietuvos Ministrų kabinetas.

Komisijos nuomone, šiame muziejuje reikėtų atkurti dalį memorialinių patalpų - Ministrų kabineto posėdžių salę bei buvusį Ministrų kabineto darbo kabinetą, nes Vytauto Didžiojo karo muziejus turi daug šiose patalpose buvusių autentiškų baldų - svetainės baldų komplektą, Aleksandro Voldemaro stalą ir keturis fotelius, kitus baldus, paveikslus. Todėl tikimasi maksimaliai atkurti abiejų patalpų interjerus.

Kitose patalpose būtų įrengtos nuolatinės ir laikinos ekspozicijos - ministrų pirmininkų asmeninių daiktų bei dokumentų ekspozitai, taip pat tematinės parodos, skirtos svarbiausiems prieškarinio Lietuvos valstybinio gyvenimo įvykiams.

formuoti tokių „labai griežtų sutarimų pagrindus“.

Parlamento pirmininko pavaduotojas, Centro Sąjungos valdybos pirmininkas Egidijus Bičkauskas pažymėjo, kad Centro Sąjunga sutiktų dalyvauti naujojoje vyriausybėje, net ir dabartinėmis sąlygomis. Jis pažymėjo, kad tam būtinos derybės ir galutinį sprendimą Centro Sąjunga priimtų tik po konsultacijų su kitomis opozicijos partijomis.

Čečėnai atiduoda civilius įkaitus

Maskva, sausio 22 d. (NYT) - Rusijos pažeminimas čečėnų partizanų dėka buvo dar pagilintas pirmadienį, kai paskutinių dešimties dienų pagrobimo vadovas Salman Radujev davė slapto vietovės Čečėnijoje davė pasikalbėjimą, kuriame šaipėsi iš savo priešų ir pažadėjo, kad kova bus tęsiama. „Jie mus vadina banditais, bet mes nesame banditai“, kalbėjo S. Radujev iš nežinomos vietos savo gimto miesto Novogrozenskij miestelio apylinkėse nuo Rusijos atsiskirti bandančioje Čečėnijoje. „Mes esame Alacho kariai, kovojantys už savo nepriklausomybę“, jis sakė.

S. Radujev, artimas čečėnų vado Džochar Dudajev giminaitis, prieš dvi savaites vadovavo Kizljaro miestelio ligoninės užėmimui. Ten čečėnų kovotojai paėmė 3,400 įkaitus ir netrukus iš ten išvyko, kartu pasiimdami dalį jų. Jie buvo rusų kariuomenės apsupti Pervomajskoje kaime Dagestano pasienyje su Čečėnija. Nors kaimas buvo apsuptas tūkstančių kareivių ir smarkiai bombarduojamas, daugeliui jų pavyko pabėgti, kartu pasiimant ir nemažai įkaitų, ir pereiti užsaulę Terek upę į Čečėnijos miškus.

Džochar Dudajev pagrindinis atstovas spaudai Movladi Udugov žurnalistams pirmadienį pranešė, kad antradienį bus paleisti keli tuzinai civilių įkaitų tiesiog Dagestano vyriausybės pareigūnams. Bet, anot jo, apie 20 rusų Specialiųjų pajėgų karių bus laikomi karo belaisviais.

Rusijos vadovai karčiai reagavo į čečėnų paėmimą rusų karių belaisvėn ir įrodymą, kad pagrobimo vadovui Salman Radujev pavyko pabėgti, matyt, nesužeistam. Maskvoje vidaus

reikalų ministras Anatolij Kulikov per Rusijos televiziją pirmadienio vakarą pareiškė, kad „operacija Čečėnijoje dabar bus sustiprinta“. Jis sakė, kad nauji Rusijos daliniai bus pasiųsti į tą regioną ir kad „jie sutriuškins“ kovotojus.

Rusijos vyriausybėje pirmadienį buvo mėtomasi kaltinimai dėl nepavykusio karinio žygio prieš čečėnus Pervomajskoje kaime. Jegor Gaidar, vienas Rusijos geriausiai žinomų liberalų politikų ir prezidento Boris Jelcino valdžioje ejęs ministro pirmininko pareigas, pirmadienį kritikavo Boris Jelciną, atsistatydindamas iš vyresnės patarėjų tarybos narių. „Negaliu įsivaizduoti kaip galėčiau sugrįžti į poziciją, remiančią prezidentą Boris Jelciną“, jis sakė.

Neseniai išrinktas naujosios Dūmos pirmininkas, komunistas Genadij Seleznev pareiškė: „Jelcinas gali būti istorijoje įrašytas kaip pirmasis ir paskutinis Rusijos prezidentas“.

Čečėnijoje karo veiksmai vėl sustiprėjo, prasidėjęs saudybams keliuose kaimuose Grozno apylinkėse.

Dudajev atstovas spaudai M. Udugov pasakė, kad čečėnai visus civilius įkaitus perduos tiesiog Dagestano valdžios pareigūnams be jokių sąlygų ar išlygų. Be to, čečėnų valdžia paskelbs įsakymą, draudžiantį toliau grobti civilius įkaitus. Dudajevs Radujevui pavedė tik užimti Kizljaro aerodromą, bet tam žygiui nepavykus, teko užimti regioninę ligoninę. Dudajevs žadėjo Radujevą paduoti baudžiamojon atsakomybės pagal musulmonų įstatymą, nes karinio žygio eigoje paėmė civilius įkaitus. Neaišku, ar toks pareiškimas rimtas, ar daromas viešajai nuomonei palenkti.

Baltarusiai nežada priimti atgal nelegalių migrantų

Vilnius, sausio 19 d. (AGEP) - Ketvirtadienį Vilniuje buvo susitikę Lietuvos ir Baltarusijos pasienio žinybų vadai. Baltarusijos pasienio kariuomenės vadas generolas majoras Vasilij Morkovkin ir Lietuvos pasienio policijos departamento vyriausiasis komisaras Stanislovas Stančikas daug diskutavo apie nelegalios migracijos problemas.

Kaip informavo departamentą atstovas spaudai Vladas Radvilavičius, kalbant apie Lietuvos aktualiausių nelegalių migrantų grąžinimo sutartį, Baltarusijos pusė pažymėjo, kad tokį dokumentą bus galima pasirašyti tik tada, kai bus išspręstas Lietuvos ir Baltarusijos sienos nustatymo klausimas.

V. Morkovkin pasiguo, kad jie patys turi rūpintis 1,200 jų šalyje sugautų nelegalių išlaikymu. Be to, nutirpus sniegui, laukiam nesuvaldomo nelegalių plūpsnio iš Ukrainos, kurios platybėse, operatyviais duomenimis, Azijos šalių gyventojų susikaupė apie 880,000.

S. Stančikas informavo, kad Lietuvoje priglauta 460 nelegalių migrantų, o vieno jų išlaikymas valstybei kasdien kainuoja mažiau kaip 8 litus. Be to, kyla specifinių problemų, pavyzdžiui, viena Azijos šalies

gyventojas neseniai Lietuvoje pagimdė kūdikį.

Dvių šalių pasienio vadai sutarė, kad kai kuriais atvejais reiktų paprastinti sienos perėjimo procedūrą. Pavyzdžiui, daugiau lengvatų reiktų suteikti giminačiams vienoje ar kitoje šalyje lankantiems Lietuvos ir Baltarusijos gyventojams.

V. Morkovkin pritarė pernai gruodį Lietuvos ir Rusijos pasienio vadų iškeltai idėjai, kad kaimyninių valstybių pasienio tarnautojai kuo dažniau susitiktų pasitarimams.

Pirmas toks trijų dienų susitikimas planuojamas sausio 25 d. Vilniuje. Spresti nelegalios migracijos bei kitas kovos su sienos pažeidėjais problemas į Vilnių numato atvykti Rusijos, Baltarusijos, Ukrainos, Latvijos, Estijos bei Lenkijos pasienio tarnybų vadovai.

KALENDORIUS

Sausio 24 d.: Šv. Pranciškus Salezas, vyskupas, Bažnyčios mokytojas (1567-1622); Felicija, Rainis, Gaivilė. 1992 m. mirė ilgametis „Draugo“ moderatorius kun. Pranas Garša.

Sausio 25 d.: Šv. Pauliaus apaštalo atšventimas; Ananijas, Agape, Viltinis, Ziedė. 1851 m. gimė Lietuvos valstybininkas ir pramonininkas Petras Vileišis.

SKAUTYBĖS kelias

Redaktorė j.v.s. Irena Regienė

VISI DALYVAUKIME ŽUVUSIŲ UŽ LIETUVOS LAISVĘ PAGERBIME

Čikagos lietuvių skautija ruošiasi organizuoti dalyvauti š.m. vasario 4 d. ruošiamame minėjimo-pagerbime 1991 m. sausio 13 d. Vilniuje nuo sovietinio smurto žuvusių beginklių lietuvių, pasiryžusių gyvybę auką ginti Lietuvos išsilaisvinimo pastangas. Minėjimą ruošia JAV Krašto Lietuvių Bendruomenės valdyba. Minėjimą pakviestas atvyksta iš Lietuvos prof. Vytautas Landsbergis, kuris bus šio minėjimo pagrindinis kalbėtojas.

Visi skautai ir skautės (tvarlingai uniformuoti) su vienetų vėliavomis (prašom neužmiršti joms stovų) kviečiami dalyvauti. 10 val. ryto šv. Mišiose Nekalto Pradžios parapijos bažnyčioje, West 44 St. ir California Ave., Čikagoje.

11:30 val. r. vainiko padėjimo iškilnėse prie žuvusių už Lietuvos laisvę paminklo Jaunimo centro sodelyje.

12:30 v. p.p. Jaunimo centro didž. salėje — minėjime, kuriame kalbės prof. Vytautas Landsbergis.

Po minėjimo vyks jaunimo sambliu mininė programa.

Šiuo reikalu sekmadienį, sausio 21 d., vidurdienį vyko trumpas posėdis, vadovaujamas vs. Gedimino Deveikio, kuriame dalyvavo LSS Tarybos ir Pirmosios pirm. vs. fil. Kęstutis Jecius, LS Seserijos Vidurio rajono atstovė vs. fil. Rita Penčylėnė, LSS Tarybos pirm. pavaduotoja vs. Marytė Utz, Vydūno fondo pirm. vs. fil. Vytautas Mikūnas, jūrų skautijos vadovai, es. tuntu ir Čikagos ASS atstovai ir kt. Skautų dalyvavimą koordinuoti išpareigojo vs. G. Deveikis, tel. 805-385-0903 ir vs. fil. Rita Penčylėnė, tel. 708-448-7279. Visi vienetų vadovai ir vadovės prašomi paraginti savo skautus, es. ir jų tėvus dalyvauti.

ŠVENTIŠKAI NUSITEIKĘ DALINOMĖS KALĖDAIČIAIS

Detroito „Gabijos“ ir „Baltijos“ tuntu skautai ir skautės praėjusių metų gruodžio 3 d. su ruošė tradicinį kalėdinį pobūvį — Kūčias. Šventiška nusiteikę, daugiau negu 250 asmenų, tą sekmadienio popietę rinkosi Dievo Apvaizdos Kultūros centre — ne vien skautiška šeima, bet jų draugai, giminės ir svečiai.

Šventė buvo pradėta trumpa tuntu sueiga, kurioje sesė Allison Tomkevičiūtė davė skautiui žodį.

Po sueigos „Baltijos“ skautų tuntu turtininkas Paulius Jankus vadovavo tradicinėms kalėdinio susibūrimo apeigoms. Skautės ir skautai įnešė žvakę, simbolizuojančią Kristaus šviesą mūsų gyvenime. Žvakė buvo padėta ant greta gražiai papuoštos kalėdinės eglutės pastatytą staliuko su prakartėle. Šis stalius skiriamas mirusiųjų vėlms. Dievo Apvaizdos parapijos klebonas kun. Valdas Valdemaras sukalbėjo maldą ir paaiškino kalėdačių prasmę. Paskui visi šventės dalyviai tarpusavyje dalinosi kalėdačiais ir gerų artėjančių švenčių linkėjimais.

Susėdę prie gražiai padengtu stalų gardžiavomės tradiciniais

Kūčių valgiais. Maisto patiekalus sunėšė dalyvaujančios šeimos. Vaisių organizavimu, stalų paruošimu, salės puošimu rūpinosi skautų, -čių tėvų komitetas šiai progai — Ramunė Miliūnienė, Regina Puškorienė, Lilė Strakšienė ir Kristina Zubrickienė.

Skaniai ir socialiai pavalgę, pasižiūrėję gražią deklamaciją atlikta paukštyčių — Lianos Butkūnaitės, Kristinos Juškaitės, Lauros Karvelytės, Aleksos Lukasiewicz, Ingridos Miškinytės, Ingos Mossaitės, Kristės Nemanytės, Lailos Zamboraitės ir Lanutės Zamboraitės. Manvydai Šepčiui ir Virgai Simai tytei vadovaujant, visi pagiedojam mūsų mėgiamas kalėdines giesmes. Ši šventiška pobūvis užbaigė giesmę „Sutelk mus, Viešpatie, būrin“.

Tėveliams talkinant, greitai sutvarkėme salę ir gera šeimyniška nuotaika skirstėmės laukti ir ruošti Kristaus Gimimo šventei.

O, kaip reikalingi šitokie šventiški renginiai, subūriantys visus vienon šeimon; jie suartina žmones, skatina veiklą, palaiko lietuvių. Stenkimės tęsti šią gražią tradiciją.

Sesė Rasa Karvelienė

Los Angeles „Palangos“ tuntu „Birutės“ draugovės sesės, pasiryžusios būti vyresnėmis skautėmis. Iš k. — Aušra Mulokaitė, Aušra Kudirkaitė, draugininkė vyr. skautė Tara Barauskaitė, Kristina Jocaite ir Vilija Gulbinaitė.

BŪSIME VYR. SKAUTĖS

Los Angeles „Palangos“ tuntu „Birutės“ draugovės sesės 1995-96-ųjų veiklos metus pradėjo klausimu — „Ar aš noriu tapti vyresniąja skaute?“ Prityrusios skautės: Vilija Gulbinaitė, Kristina Jocaite, Aušra Kudirkaitė ir Aušra Mulokaitė turėjo dvi savaites laiko pagalvoti apie tai, ką jos nori pasiekti lietuvių skautiui organizacijoje. Pagalvojusios, visos nusprendė, kad tikrai nori vykdyti prityrusių skautiui pirmojo patyrimo laipsnio programą ir gerai pasiruošusios tapti vyresnėmis skautėmis kandidatėmis. Taip apsisprendusios paruošė savo veiklos kalendorių.

Pirmoji mūsų „sueiga“ buvo iškyla į Griffith Parką. Kartu išskylavom kalnuose ir bandėme pasiekti žymųjį „Hollywood“ ženklą, bet neradome prie jo vedančio kelio. Diskutavome, ką darėme praėjusią vasarą, kokiose stovyklose dalyvavome.

Antroji sueiga buvo diskusijos apie veiklos planą ir kaip geriau įvykdyti patyrimo laipsnio programą. Nutarėm šiais metais sueigas, kurios paprastai vykdavo Šv. Kazimiero parapijos patalpose, ruošti sesių namuose. Kiekvieną sueigą vyks pas kitą sesę. Aš (vadovė) išdalinu kiekvienai sesei po dalį programos, o ji pagalvos, kaip smagiau ir naudingiau tą dalį atlikti. Tuo būdu kiekviena sesė turės galimybę išmokti praversti sueigą jos namuose ir mūsų draugovė bus lyg viena šeima. Taip pat mes vyksime į muziejų ir dirbsime neturtingiesiems maisto dalinimo centre.

Trečioje sueigoje kalbėjome apie religijos ir parapijos vietą ir reikšmę lietuvių ir skautų gyvenime. Gilinomės į skautiui šūkių prasmę ir tarėmės kaip igyvendinti skautiui idealus.

Lapkričio pabaigoje vyko Ramiojo Vandenyno rajono metinė sueiga, kurioje dalyvavo beveik visos prityrusios skautės. Vilija, Aušra ir Aušra buvo pakeltos į vyresnės skaitininkės laipsnį už pareigingą dalyvavimą veikloje ir darbštumą. Iš klausėme programą ir matėme praėjusios vasaros stovyklos filmą. Sužinojome, kad 1996 metais bus mūsų stovyklos jubiliejus, tai šių metų vasarą stovykloje bus labai smagu.

Gruodžio mėnesį turėjome rankdarbių sueigą kartu su vyresnėmis skautėmis. Sueiga vyko pas sesę Danutę Giedraitienę. Sesė Alfa Paziūrienė mus pamokė daryti įvairių stilių šiaudinukus. Rimtai ir atsidėjusios dirbome, nes sužinojome, kad šiais šiaudinukais bus papuoštos parapijos Kalėdų eglutės. Džiaugėmės savo darbais ir vaišinomės skaniais paruoštais lietuviškais valgiais.

Dėkojame sesei Danutei Giedraitienei, sesei Alfai Paziūrienei ir „Birutės“ draugovės globėjai sesei Laimai Jarašūnienei už tokią puikią, įdomią ir naudingą sueigą! Naujaisiais metais planuojame, kad Vilija, Kristina, Aušra ir Aušra taps vyr. skautėmis kandidatėmis. Tuo siekdamas jos nuosirdžiai dirbs stengdamosios atlikti pasiūšimo programą ir tuo pačiu siekdamos įjungti skautiui idealus į savo kasdieninį gyvenimą. Dirbsime ir budėsim.

vs. Tara Barauskaitė

SKAUTŲ STOVYKLOS LIETUVOJE

1995 metais Lietuvos skautų sąjunga surengė kelias skautų stovyklas, kuriose stovyklavo net 300 daugiau vaikų nei buvo tikėtasi. Didžiausios skautų stovyklos buvo šios: Ukmergės „Vilkmėgės“ ir Vilniaus „Miglės“ tuntu, netoli Ukmergės, „Dubysa-95“ — prie Betygalos, kurioje stovyklavo Kauno ir Raseinių skautai, Vilniaus „Pilies“ tuntu stovykla „Rytų Lietuva-1“. Kaip parodė rezultatai, visos stovyklos buvo gerai organizuotos. Jas lankė garbūs svečiai, tėveliai, LSS vadijos nariai. Skautų stovyklos buvo pigiausios, nes maistą gaminosi patys skautai. Vieno vaiko išlaikymas savaitę kainavo nuo 15 Lt. ir

DRAUGAS

(USPS-161000)

THE LITHUANIAN WORLD WIDE DAILY

Published daily except Sundays and Mondays, legal Holidays, the Tuesdays following Monday observance of legal Holidays as well as Dec. 26th and Jan. 2nd by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60639-5598.

Second class postage paid at Chicago, IL and additional mailing offices.

Subscription Rates: \$65.00. Foreign countries \$110.00.

Postmaster: Send address changes to Draugas — 4545 W. 63rd St., Chicago, IL 60639.

Pašto išlaikymas matinantis, pakvėtimais už gautas prenumeratas nesimūniam. Ant DRAUGO prie kiekvieno skaitytojo adreso, gavus iš jo mokėsi, patyrima, iki kada yra užsimokėjus.

DRAUGO prenumerata mokama iš anksto

JAV	metams	1/2 metų	3 mėn.
Kanadoje ir kitur (U.S.)	\$65.00	\$35.00	\$35.00
Tik šaltadienio laida:	\$110.00	\$60.00	\$40.00
JAV	\$65.00	\$40.00	\$30.00
Kanadoje ir kitur (U.S.)	\$60.00	\$45.00	\$35.00
Užsakant iš Lietuvos (Air cargo)	\$100.00	\$55.00	
Tik šaltadienio laida	\$65.00		
Užsakant iš užsienio oro paštu	\$500.00	\$250.00	
Tik šaltadienio laida	\$160.00	\$85.00	

Vyriausia redaktorė Danutė Bindokienė
Administratorius Pijus Stodčius
Moderatorius kun. Viktoras Rimšelis, MIC

- Administracija dirba kasdien nuo 8:30 iki 4:30, šaltadieniais nedirba.
- Redakcija už skaitmenų turinį nestanko. Skaitmenų kainos priimančios, gaus prašymą ka nors skelbti.
- Redakcija dirba kasdien nuo 8:30-4:00, šaltadieniais nedirba.
- Redakcija straipsnius taisy savo nuostata. Nesužadotų straipsnių nesaugo. Prašome siunčiant pasiūlyti kopiją.

LSS „GINTARO“ IR LSB „ĄŽUOLO“ VADOVŲ-Ų MOKYKLOS Kviečia

Mieli Vadovai, Vadovės:

Neseniai jums išsiunčiau informacinį pranešimą bei registracijos lapus š.m. vasaros LSB „Ąžuolo“ vadovų mokyklos stovyklai, kuri liepos 10-17 d. vyks Rako stovyklavietėje, Custer, Michigan.

Primeru, jog „Ąžuolo“ mokyklos darbas yra: teoretinės dalies, praktinės dalies („A.M.“ stovykla), vadovavimo dalies (9 mėn.) ir baigiamojos darbo. „Ąžuolo“ mokyklos taisyklės yra LSB reguliavimo 25 psl. Prašau jas peržiūrėti ir kandidatams paaiškinti reikalavimus. Labai svarbu, kad jie su prastu, jog nedalyvauja „tik stovykloje“, bet kad jie stovi į jaunųjų vadovų lavinimo mokyklą, kurios reikalavimus visiškai užbaigus, gaunamas LSB „Ąžuolo“ mokyklos ženklas.

Prašau paraginti visus savo vieneto atitinkamus jaunus vadovus ir kitus skautus, turinčius palinkimo vadovavimui, registruotis dalyvavimui šioje mokykloje ir pradėti jai atitinkančias ruoštis.

Informacijos

LSS ir LSB praneša, kad 1996 m. „Gintaro“ ir „Ąžuolo“ vadovų-ų lavinimo vasaros stovykla vyks Čikagos skautijos „Rako“ stovyklavietėje, 1918 E. Hawley Rd., Custer, Michigan, vyks š.m. liepos 10-17 d.

Dalyvauti kviečiami:

Skautės nuo 16 m. amžiaus, II-prityrusių skautiui pat. laipsnio, vadovaujančios arba turinčios sugebėjimų vadovauti. Skautai nuo 17 m. amžiaus, I

skautų, arba II - prit. skautų patyrimo laipsnio, jauni vadovai arba turintys sugebėjimų vadovauti.

Išimtiniais atvejais, turtininkams arba vieneto vadovams pristatius ir skyrių vedėjams patvirtinus, gali būti vienais metais, jaunesni. Pageidautina lankę skiltininkų kursus.

Registracijos lapai su mokėsiu atsiunčiami GVM ir AM vedėjams iki š.m. balandžio 1 d., be išimties. Balandžio 15 d. bus išsiųsti paruošiamieji darbai, kurie privalo būti atsiųsti prieš stovyklą.

Mokėstis: 125 dol. JAV-se. Kanados skautai, es. siunčia pašto perlaides (Postal Money Orders). Čekius arba perlaides rašyti: Gilanda Matonis arba Casimir Matonis. Tik taip mus bankas pažįsta.

Transportu stovyklon ir atgal pasirūpina kursantų vienetai. Pastaba: Stovykla bus užskaitoma tik dalyvavusiems nuo pradžios iki pat galo. Pavėluoti atvykimai ir ankstyvi išvykimai nebus leidžiami. Transportą galima iš anksto atitinkamai suplanuoti. Negalintieji pilnai dalyvauti — neturėję iš viso vykti.

Išvairumai: Čikagos skautų-ų stovykla vyks liepos 17-20 d. „Rako“ stovyklavietėje. Norintieji joje dalyvauti turi iš anksto susitarti/registruotis pas atitinkamą turtininką, e.

Budekime!

v.s. fil. Kazys Matonis
LSB Vadovų lavinimo skyriaus vedėjas
10932 W. El. Captain Cir.
Sun City, AZ 85351-2107

Detroito kalėdinės sueigos rikiuotėje — liepenelės ir giliukai. Iš k.: Viktoras Puškorius, Matas Lukasiewicz, Saulius Matvekas, Tadas Lukasiewicz, Lukas Rodas, Karina Puškoraitė, Diana Zubrickaitė, Diana Jankutė, Gabrielė Mickevičiūtė, Rima Giedraitytė ir Diana Karvelytė.

KAS IŠVES RUSIJOS ŽMONES Į „PAŽADĖTĄJĄ ŽEMĘ“?

Praėjus Rusijoje rinkimams i Dumą, dabar didėja politinė įtampa dėl artėjančių prezidento rinkimų, kurie įvyks š.m. birželio mėnesį. Politikai suka galvas, ar kandidatuos B. Jelcinas. Jei jis apsispręs kandidatuoti, tai turės keletą stiprių varžovų iš dabartinės opozicijos. Labai idomūs jų pasisakymai dėl esamos padėties, prezidento Jelcino ir kaip ištverti „tautą i pažadėtąją žemę“. Tuos jų pasisakymus neseniai paskelbė „Washington Post“.

Gregorij Jevlinaki, 43 metų, ekonomistas, kalbantis angliškai, liberalų demokratų Jabloko partijos vadas, Dumoje turi 45 atstovus. Jį remia miestuose gyvenantieji profesionalai ir tie „naujieji rusai“, kurie pasinaudojo po komunistinio režimo susidariusia padėtimi. Jo nuomone, amerikiečiai klysta, manydami, kad B. Jelcinas atstovauja kraštui ir jo gyventojams. Jie galvoja, kad Jelcinas yra pirmas laisvai išrinktas Rusijos prezidentas. Iš tikrųjų jis buvo išrinktas 1991 m. birželio mėn. ne Rusijoje, bet Sovietų Sąjungoje, kaip gubernatorių vienos Sovietų Sąjungos dalies. Jis sulaužė konstituciją, kuria remiantis buvo išrinktas.

„Mes esame tik pusiauokelėje i demokratiją. Atvykę JAV vadai i Rusiją, klausia prezidentą Jelciną, ką jūs darote? Jis atsako: „Aš darau pagrindines reformas“. Tada jie vėl sako: „Puiku“, ir jį sveikina. Rusijos žmonės tai mato ir sako, kad jie myli amerikiečius, nes jie yra švelnūs ir, atrodo, apšukūs, bet jie nesupranta, kas vyksta mūsų krašte. Jie nieko nesako, ką reikia gyventi krašte, kur infliacija siekia 2,000 procentų ir 50 procentų nusmukusi gamyba, vyksta nusikaltimai, korupcija. Rusai yra tokie žmonės, kurie gali pakeisti 2,000 proc. infliaciją, gali atleisti nevykusią privatizaciją ir dar daug ką, bet jie negali atleisti tautinės gėdos. Jie niekad neatleis vadui, jei jo asmeninis elgesys yra baisus,

IGNAS MEDZIUKAS

ypač išvykus i užsienį. O taip daug kartų yra pasielgęs Jelcinas. Mūsų revoliucija yra dar tik prasidėjusi. Mes dar neturime tikros privacios nekilnojamo turto nuosavybės. Monopoliai tebeveikia. Tie patys komunistų vadai yra valdžioje. Pats Jelcinas buvo komunistų partijos politbiuro narys, ministras pirmininkas Viktor Černomyrdin buvo ministru sovietų valdžioje. Žmonės galvoja, kad mes turime tą patią vadovybę su tokiu pat mentalitetu. Mano ir mano generacijos uždavinys ne sukurti naują sistemą Rusijoje. Aš norėčiau, kad Rusija turėtų ne tik laisvos rinkos ekonomiką, bet veiksmingą rinkos ekonomiką. Ne tik prietatalinį režimą, bet veiksmingą demokratiją. Aš norėčiau išgelbėti žmones nuo buvusios ir dabartinės sistemos, kurią vadina demokratine, kokią šiandien Rusijoje turime“.

Genadij Žiuganov, 51 m., buvęs mokytojas, turįs doktoratą iš politinės filosofijos, anksčiau buvęs sovietų komunistų pareigūnas, dabar atgijusios Rusijos komunistų partijos vadas, kuri yra didžiausia ir geriausiai susiorganizavusi partija Rusijoje, Dumoje turinti 158 atstovus. Jis sako, kad Vakarai Jelciną laiko netikru dievačiu. Jis niekada nebuvo demokratas ir juo nebus. Jis ir jo bendradarbiai turi šimtą kartų didesnes privilegijas, negu politbiuras turėjo. Jie stipriai laikosi įsikibę valdžios ir mėgina dar stipriau suimti valdžią i savo rankas. Rusija stovi ant budgnės krašto. Padėtis blogesnė, negu buvo Antrojo pasaulinio karo metu. Ne tik mūsų dvasiniai ir moraliniai pagrindai buvo sunaikinti, bet taip pat ir ekonominiai bei socialiniai. Mes tapome pusiau kolonialine šalis. Pramonė sunaikinta. Specialistai mokslininkai išmesti kaip nereikalingi. Iš tikrųjų visa šalis yra priešinga Jelcinui. Pa-

tenkinti tik naujieji turtuoliai, kurie sudaro apie 5 procentus.

Aš bijau artėjančios katastrofos. Šis kelias Rusiją pasuks i didžiulę Čečėniją ar milžinišką Kolumbiją su atominiais ginklais ir povandeniniais laivais. Vienintelis kelias išsigelbėti, yra teisingi demokratiniai rinkimai, kurie sudarys atsakingą, nuosakia, profesinę valdžią; tik ji išgelbės kraštą nuo neoliberalinės tvarkos ir suras kelią Rusijai pagal jos tradicijas prieš 1917 m. ir po jų. Tokia politika nebus grėsminga Rusijos kaimynams ir naujiems draugams.

Mes (komunistų partija i kairiojo bloko sąjungininkai) norime atstatyti ekonomiką ir suteikti žmonėms socialines garantijas, be kurių jie negalėtų išgyventi. Duoti jauniems žmonėms galimybę išimokslinti, o talentingiems išvystyti jų sugebėjimus. Mūsų tikslas – atstatyti įstatymus, žmogaus teises ir galia. Visa tai bus daroma pagal įstatymus. Mes pasisakome prieš priepaūdą ir išnaudojimą.

Komunistų partija buvo įveikta, kad monopolizavo jėgą i nuosavybę. Mes esame už socialiai orientuotą rinką i ekonomiką, grindžiamą valstybės, kolektyvų ir privačių sektorių.

Aš norėčiau, kad Amerikos politikai suprastų, jog Volgos upė niekad neįteikė i Mississippi ir niekad to nebus. Rusijos tradicijos labai skiriasi nuo Amerikos. Ir negali būti jungtinės Europos ar pastovios Eurazijos be Rusijos. Negalite mums siūlyti jūsų pavyzdžių, nes tai išsaus priešingą akciją“.

Aleksandras Lebed, 45 metų, yra naujausias būsimas vadas politinėje scenoje, bet labiausiai šiuo metu populiarus. Armijos generolas, pasitraukęs i atsargą birželio mėn. po keleto pareikimų prieš Jelciną. Dabar jis yra įsijungęs i nacionalinį judėjimą, Rusijos bendruomenių kongresą, kuris palaiko ryšius su pramonės ir gynybos fabri-

kantais.

Jis sako, jog Vakarai sukūrė mitą, kad Rusijai su 148 mil. gyventojų valdyti tinka tik Jelcinas ir Žirinovskis. Vakarai yra dėkingi Jelcinui, kad jis sugriovė visą jėgos struktūrą, sistemą i socializmą. Jis sugriovė dalykus, kuriuos reikėjo sugriauti, bet jis kartu sugriovė beveik viską. Jelcinas neatšakys politinių jėgų savanoriškai, nes keturi klausimai kabo ant jo galvos. Kas yra atsakingas už Sovietų Sąjungos sunaikinimą i ginkluotą užpuolimą 1993 m. parlamento? Už privatizaciją, kuria pasinaudojo 5-7 procentai, o 80 procentų liko biednuomenė? Kas atsakingas už karą Čečėnijai? Del šių priežasčių jis suras priemones panaikinti prezidento rinkimus.

Mes neturime demokratijos, tik dekoratyvines institucijas, kurios yra jums, vakariečiams. Aš nesidūlau kapitalizmo ar socializmo. Mes neturėsime rinkos ekonomijos dar ilgą laiką, nes 90 procentų žmonių to ne-

supranta. Suklupusi Rusija turi atsiekti. Žmonės turi pajusti, kad jie yra kapitalo ir gaunamo pelno savininkai. Turime sukurti vidurinę klasę, nes valstybė yra tiek stipri, kaip jos vidurinė klasė. Neturi būti per daug labai turtingų ar labai nuakurdusių žmonių. Pažiūrėkime i Kiniją. Ten padėtis buvo dar blogesnė, bet jie surado kelią i rinkos ekonomiką. Sovietų Sąjunga negali būti sugrąžinta. Vietoje jos galė šio šimtmečio bus nepriklausomų valstybių konfederacija“.

Kaip matome, ne vienas iš tų pareiškėjų negalėjo pasakyti gero žodžio apie B. Jelciną vadovavimą Rusijai. Jelcinas ir jo rėmėjai turi viltį tik vienu atveju: opozicijos žmonės neturi nieko gero pasakyti ir apie vienas kitą, o po rinkimų i Rusijos Dumą Viktor Černomyrdin pareiškė: komunistų partija Rusijoje jau veikia 79 metus ir gavo tik 22 procentus balsų, mūsų partija, „Rusija mūsų namai“, veikia 4 ar 5 mėnesius, ir mes gavome 10 procentų.

EUROPIETIŠKOS PABIROS

KAZYS BARONAS

Mūsų korespondentas Europoje

Paskutinės 1995 m. savaitės Graikijos bažnyčiose – tikras karštymetis, kadangi dar prieš Naujus metus graikai norėjo susituokti. Mat prietaringiems graikams 1996-iejį, keliamieji metai, atneš tik nelaimės.

Artodoksinė Graikijos bažnyčia šiems prietarams mėgina užkirsti kelią, tačiau graikai nori tikri būti ir skverbiasi bažnytinėms jungtuvėms.

Miuncheno „Sueddeutsche Zeitung“ iš Atėnų rašė, kad graikai tuo labai tiki ir turi tūkstančius pavyzdžių, nurodymams AFP agentūros atoti viui net pavardes. Štai Evi Kocaiandou uovė, išteikėjusi keliamaisiais metais, anksti tapo našle, daug šeimų susilaukė įvairių nelaimių, buvo daug skrybių.

Sventikai tokiu vedybų antplūdžiu yra labai nepatenkinti, kadangi iki gruodžio mėn. pabaigos jie turės 10,000 porų susijungti amžinajis ryšiais. Sventikai yra labai užimti, stokoja laiko. Ypač nukentėję Graikijos sostinės bažnyčios. Sventikai nespėja tuokti, atsisako. Tačiau ir sventikai mėgsta būti „patėpami“, surasdami bažnytinei ceremonijai laiką.

Šis prietaras siekia Romos laikus. Pereinamieji metai buvo įvesti 46 m. pr. Kristų J. Cezario, kadangi romėnams vasario mėn. buvo paskutinis metų mėnuo. Netikintieji gali nuo 1981 m. priimti civilinę metriakciją. Laikraštis rašo, kad i miestų savivaldybėse yra didelės jaunųjų antplūdys.

Ir tamsioji pusė: Vokietijos katalikų agentūra pranešė, kad 1994 m. iš Katalikų bendrijos pasitraukė 155,000 katalikų. Prieš metus, t.y. 1993 m., tas skaičius siekė 153,000. Pagrindinė pasitraukimo priežastis –

solidarumo mokesčio įvedimas buv. Rytų Vokietijai bei mišrios vedybos. Vokietijoje – 80 mln. gyventojų, iš jų 27 mln. katalikų. Jie sudaro 34.2 proc. gyventojų.

Vienos anglikonų bažnyčios kunigas prieš Kristaus gimimo šventę vaikams pasakė, kad jokio Kalėdų senelio nėra, o kojines dovanomis užpildo tik tėvai. Vaikai pradėjo verksti, pasiskundė tėvams. Kunigas atsisakė tėvų, kartu paaiškinamas, kad jis norėjęs Kristaus istoriją atskirti nuo pasakėčių.

1994 m. pabaigoje Vokietijoje gyveno 6.99 mln. kitatautių. Jie sudarė 8.6 proc. visų gyventojų. Kiekvienas penktas užsienietis yra gimęs Europos Sąjungos valstybėje (Lietuva neseniai padavė prašymą priimti ją i ES). Didžiausią užsienietį skaičių sudaro Turkijos piliečiai. Jų Vokietijoje prisikaikoma 1.97 mln. Didžiausias turkų telkinys yra Berlyne. Vokietijos sostinėje gyvena daugiau kaip 200,000 turkų. Po jų eina Jugoslavijos piliečiai – 1.3 mln., Italijos – 571,000. Toliau eina graikai, portugalai, ispanai, lenkai, ir kt. Vokietijos LB-nės apskaitai vimu lietuvių skaičius siekia apie 6-5,000.

Kai kurie užsienietiai gyvena labai gerai, turi krautuves, valgyklas, įmones, kuriose darba randa ir vokiečiai. Gyventi užsienietii Vokietijoje reikalingas leidimas, gaunamas miesto savivaldybėje ar apskričių valdybose. Ir aš privalau tokį leidimą gauti, kas penktą metų naujame Kanados pase vizos psl. prikljuojant apsigyvenimo leidimą. Geležinkelii stotyse, viešose vietose, naktinėse užiegosse policija uoliai tikrina užsieniečius, kadangi tūkstančiai jų gyvena be leidimo.

Šalia manęs sėdėjusią mergaitę i išiteмпė i aikštę. Senukas pradėjo valas. Prisiūngiau ir aš. Pūtėm ir pūtėm valas po valso, bet aš visą laiką akimis ieškojau, kur ji. Rasti buvo nesunku. Visos buvo juodaplaukės, o jos galva švietė kaip auksinis žiburiukas tarp juodų debesų, bet artyn nėjo. Juodasis vyras neleido. Jis suko ją i suko aname aikštės gale, bet galėjau matyti, kad šviesus jos veidas vianda buvo atsuktas i mano pusę. Grojė i grojė. Man ėmė net atsibosti. Ne taip atsibosti, kaip norėjau, kad ta mergaitė vėl ėia ateitų i norėtu, kad vėl ka padėduotiau. Gal senukui irgi pradėjo atsibosti, gal ir mano nenorą pastebėjo, gal i gavo koki šenkla i kur kitur, kad mirtelėjo man viena akim i pataikęs melodijoje gerą vietą ėmė skubinti, skubinti i suskubinti taip, kad šokantieji virto i akimis sunkiai bėpagaunamą mirgėjimą i staiga nutraukė. Abu vienu kartu nutraukė. Šokėjai irgi i karto sustojo i pabiro po aikštę. Visi gaudė kvapą, šluostėsi prakaitą, kiti praėidami dėkojo už tokį valsą. Sakė, kad tokio gero savo gyvenime dar nebuvo šokę. Prakaikta šluostydamosi atėjo i aukauplaukė. Atsisėdo, bet šį kartą prisiglaudė ne potim, bet visu šonu. Tik neilgam. Lyg ka atsiminusi pakilo. Maniau, kad nueis i savųjų būrį, bet užėjo man

Danutė Bindokienė

Nedidelė, bet svarbi sukaktis

Šimtmetis rieda i pabaigą. Juo arčiau toji pabaiga, tuo, atrodo, greičiau laikas skrieja, vos spėjame skaičiuoti dienas, savaites, mėnesius. Žmogus težino, kas buvo vakar ir kas šiandien, o rytojūs – nežvelgiamas, neatspėjamas. Galbūt dėl to esame linkę prisiminti su kaktis, švesti jubiliejus, kurie, tarytum kulgrindos akmenys, saugiai nutiesė kelią per gyvenimo sūkurius i dabartį. Svarbių – pasaulinės, valstybinių ar visuomeninės reikšmės – sukakčių paminėjimu pasirūpina atitinkami komitetai, komisijos, organizacijos, bet ties asmeninėmis turime patys susitoti, jas prisiminti, o kartais pasidalinti su tais, kurie mums artimi. Tad reikia tikėtis, kad mūsų dienraščio skaitytojai atleis, jei šiandien iš politikų ar visuomeninių temų, įprastų šiose skiltyse, pasuksime nežymiu takeliu, tiesiai per „vakarykščias pievas“...

Prieš trejus metus – 1993 m. sausio 24 d. – ilgametis „Draugo“ redaktorius kun. Pranas Garšva, MIC, persikėlė amžinai gyventi pas marijonų vienuolius įsteigėją palaimintąjį arkivysk. Jurgį Matulaitį, kur jau ne vienas buvęs mūsų dienraščio redaktorius (o taip pat bendradarbis bei skaitytojas) rado amžinąjį poilsį. Nors lietuviškoji visuomenė žinojo apie kun. Garšvos sveikatos stovį, bet jo mirtis vis tiek sukrėtė, nes juk tai nebuvo eilinis žmogus, o kelis dešimtmečius formavęs viešąją opiniją, aršiai kovojęs su netiesia, valdės dienraštį kieta, neatlaidžiai ranka ir visa savo būtimi stovėjęs prieš Lietuvos okupaciją. Buvo sunku išsivaizduoti, kad kas įstengtų sekmingai statyti kojas i jo plačias, gilias pėdas ir taip sumaniai vadovauti lietuviškam dienraščiui, kaip kun. Garšva vadovavo.

Tą pačią dieną – sausio 24 – šis darbas buvo patikėtas man (redakcijoje jau atsiradusiam prieš maždaug pusmetį). Vadinasi, šiandien drįstu švesti šio kitią sukaktį, nors – daugelis saktų – treji metai labai jau menkas laiko tarpas ir galbūt sukakties vardo nevertas.

Turime sutikti, kad su kiekvienu dideliu pasikeitimu išgyvenama ir krizė, tad „Draugas“ ją patyrė kaip tik prieš trejus metus su žinomo ir tvirto redaktoriaus mirtimi. Ir tuo metu „Draugas“ jau buvo likęs vienu vienas lietuviškas dienraštis už Lietuvos ribų, ir tuo metu jis jautė finansinius sunkumus, skaitytojų mažėjimo rūpestį. Jo ateitis neviliojo per daug viltingais pažadais, juo labiau, kad ir mūsų tėvynėje neseniai buvo įvykę milžiniški pokyčiai, kurių poveikyje –

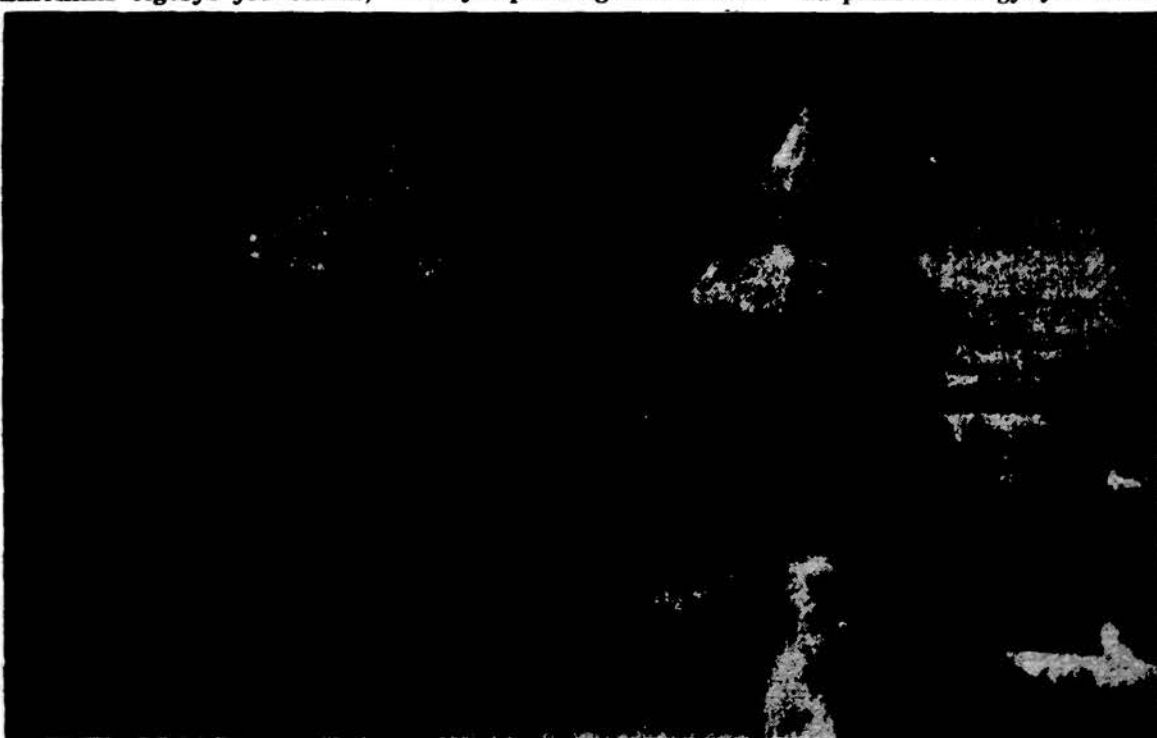
kaip anuomet atrodė – galėjome galbūt atsakyti ir užsienio lietuvių dienraščio, savos spaudos troškulį numalšindami tiesiog potvyniškoje laikraščių gausioje, atsiradusioje laisvoje Lietuvoje.

Po trejų metų darbo „Draugo“ redakcijoje dar labiau sustvirtėjo ištikinimas, kad mums užsienyje būtina turėti ir savo spaudą. Žinoma, ne visi yra tos nuomonės. Vienas, Čikagoje leidžiamas, laikraštis sausio mėnesio numerį tebegieda seną melodiją, kad dienraščio leidimas yra tik kažkieno ambicijų reikalas, tačiau esame ištikini, jog kiekvienas savaitraštis ar mėnraštis, o juo labiau dienraštis, mums, lietuviams, labai svarbus, nes bet kurio praradimas tik didina „tautinę mažakraujystę“. Juk lietuvių užsienyje dar priskaičiuojama šimtais tūkstančiais (jų pasi-pildo ir naujaisiais imigrantais iš Lietuvos), tai nejaugi mūsų dvasia tiek suluošinta svetimo krašto kultūros bei aplinkos, kad neįstengtume nei savos spaudos leisti?

Treji metai tik kalendoriuje neilgas laiko tarpas. Gyvenime i trejus metus telpa daug patirties, daug įvykių, daug džiaugsmų ir skausmo. Per tą laiką „Draugas“ (ir vyr. redaktorė) susilaukė nemažai paramos: įsteigtas fondas, pasiryžęs suteikti milijoną dolerių (tiesa, dar tik pusė milijono, bet, netenka abejoti, kad tikslas bus įgyvendintas), o kol tai įvyks, skaitytojai remia ne tik pinigėmis aukomis, bet įvairiais kitais būdais – ateina padirbti kaip savanoriai, gausiai lanko dienraščio paramai skirtus renginius, suranda naujų pranešėjų, net vienas gerasirdis (pavardės prašė neskelbti) padovanojo kompiuterį, kad „darbą palengvintų“.

Lietuvoje šiandien saktų, kad „Draugui“ suteikta „reanimacija“ ir jis dabar neblogai laikosi... Visa tai padaryta daugelio geros valios lietuvių dėka. Tačiau, stovint ant sukakties (nors ir nelabai reikšmingos) slenksčio, įprasta kai ko palinkėti. Tad „Draugui“ būtina rasti daugiau skaitytojų, ne tik šioje Atlanto pusėje, bet ir tėvynėje. Artėjant Lietuvos rinkimams, labai svarbi nešališka, jokiai partijai nepataikaujanti, tiesos žodžio nebijanti pasakyti, spauda. Reikia „Draugui“ i daugiau bendradarbių – straipsnių bei laisų rašytojų, korespondentų iš telkinių, iš organizacijų.

Iki šiol teko pajusti labai tvirtą skaitytojų paramą. Su tokiu užnugariu ir redaktoriaus darbo našta yra nesunkiai pake-liama, todėl visiems tariau aciū už neužmirštamus trejus metus!

Trakų pilsis šiomis.

Nuotr. A. Sutkaus

DEBESYSE

JURGIS JANKUS

11

O moterys! Nors imk i paskui kiekvieną net liečuvį išleisdas lėk. Kai parvariau visas polkas, kokias tik mokėjau, ir pridėjau dar kelias, kurios begro-jant i galvą atėjo, senukas savo birtynę nuleido, o i man jau pirštai buvo pradėję smilkinti, tai nuleidau i aš. Nuleidęs pasakė, kad laikas atsipūsti mums, atgauti kvapą i šokėjams. Pasakęs nusibraukė rankove nuo kaktos prakaitą, lyg pusę dienos būtų rugius kirtęs i klaidelę ant ėia pat stovinčio suoliuko. Klaidelėjau šalia jo i aš. Ir ponai pabiro po aikštę, kaip žirniai iš praplyšusio maišo. Situotėsi prakaita, vėdinotė nosinėmis. Iš visų atsiskyrė tokia šviesiaplaukė mergaitė, perbėgo aikštę i staisėdo šalia manęs. Buvo tokia graži, jog ligi tos dienos nė pagalvoti negalėjau, kad tokia graži galė-tų kur nors būti. Ne tik prisėdo, bet ir potį priglaudė taip, lyg būtų mums kartu augę. Visiškai kaip prie savo. „Oi kaip uždusau!“ atskirėpė ir ėmė prašyti: „Padėduok

kokią dainą. Gražią kokią. Senovišką. Gal kokią iš motinos ar tėvo girdėtą“.

Ar reikia sakyti, kad nuo jos prisilietimo, o dar labiau nuo jos prašymo darėsi taip karšta, kad vos kvapą galėjau atgauti ir rankos ėmė drebtį, bet vis tiek pamė-ginau. Niekas kitas neatėjo i galvą, tai užpučiau „Kada noriu verkiu“. Rankos taip drebėjo, jog ėmė baimė, kad ir tos nepataikysiu. Bet pataikiau. Toks saldžiai brandus ir virpantis balsas, kokio niekada nebūčiau tikėjęsis, užliejo aikštę i nulingavo per mišką. Visi ponai sužiū-ro i mano pusę. Rankos ėmė atsiliepti, i galvą ėmė eiti kitos gražesnės dainos, norėjau pakeisti kita, bet ji, vos pajutusi, kad keičiu, ėmė prašyti: „Nekeik, geresnės nereikia. Ta man labai patinka. Dėduok i dėduok tą pačią. Ji man širdį kaip šilkinėm akėčiom akėja“.

Nebėdima kelintą kartą tą pačią dainą bekartojant, ponai atlingavo artyn, sustojo pusrasti i ėmė visi niū-nuoti taip pat, kaip mama niūnuodavo. Jų niūniavimas ėjo garlyn, garlyn, ėmė skambėti kaip didelia, niekur negirdėtas choras, bet staiga iš jų išlėko tamsus juoda-plaukis, juodadėnis vyras, pakėlė ranką i suuko: „Valsa!“ Balsai lyg išgėdinti paio. Vyras ištiesė ži-bantais žiedais apmaustytais pirštais ranką, pagriebė

už nugaros apkabino, prisiglaudė i labiau pašnibždėjo negu pasakė: „Pagrokim abu. Tu pūsk, o aš pirštus pa-dėliosiu“.

Man buvo labai gera, kad apkabino, bet jaudulys ėmė gerkle i nežinojau, ar galesiu pūsti. Bet susiėmiau ir galėjau. Aš pūčiau, ji pirštus dėliojo, ir ėšėjo man niekada negirdėta daina. Ji pirštus dėliojo i pagal jų ritmą man i ausį kalbėjo. Ne dainavo, bet taip kalbėjo, lyg būtų gražiausiai dainavusi, nes jos žodžiai taip visiškai su-tapo su iš po jos pirštų einančia daina. Tai tik tada ir supratau, ką ji jautė kai kalbėjo apie šilkinės akėčias. Dabar ir man jos žodžiai taip pat širdį akėjo. Nors ir la-bai paprasti, bet akėjo, ir aš nenorėjau, kad jie kada nustotų akėje. Ji sakė: „Tu laimingesnis: išėisi namo, o aš turėsiu pasilikti ėia. Labai noriu, bet dar negaliu išėiti su tavim. O tu irgi negali ėia pasilikti. Tau dar nevalia. Bet ir namie manęs neužmiršk. Niekada neužmiršk. Žinau, kad neužmirši. Neužmiršk i lauk. Aš pati ateisiu. Nežinau, kada, bet tikrai ateisiu. Tada, taip kaip dabar, ta pačia dėdele gražias dainas dėduosi. Tu pūsi, aš pirštus dėliosi. Aš pūsiu, tu pirštus dėliosi, ir niekur, niekur kitur už mus laimingesnių nebus“.

(Bus daugiau)

„SUVALKIJOS KOVŲ AIDAI“ KNYGA IR MOKSLEIVIAI

Pernai lapkričio 22 d. Kazlų Rūdos vidurinės mokyklos aktų salėje įvyko populiarios knygos „Suvalkijos kovų aidai“ (Kaunas 1995 m.) autorių kaulietės Julijos Šepaitytės-Simanaitienės, buvusios Tauro apygardos partizanų ryšininkės, slapyvardis Undinė, ir kazlūrdiečio politkalinio Vlado Šemetos susitikimas su gausiai susirinkusiais kartu su auklėtojais vyresniųjų klasių moksleiviais.

Julija Simanaitienė įtaigiai papasakojo apie savo pirmuosius mokytojus, išvežtus į Sibirą už patriotizmą, savo ryšininkės veiklą, išmūšij Tauro apygardos partizanų vadą Antaną Baltūšį – Žveją, savo suėmimą, patirtus išgyvenimus, perskaitė vieną iš savo sukurto partizanų dainų.

Vladas Šemeta atkreipė moksleivių dėmesį į pokario metų jų bendradarbių, dalyvusių pagrindinėje rezistencijos veikloje, likimą, papasakojo apie jaunimo pogrindinę organizaciją „Pirmasis Natangų būrys“, veikusią Pilviškių progimnazijoje.

Šių eilučių autorius, organizavęs šį susitikimą, trumpai apžvelgė Lietuvos pokario metų pasipriešinimo istoriją.

Atsisveikindami su dėmesingai mus klausiusiais moksleiviais padovanojome mokyklos bibliotekai Juozo Daumanto „Partizanus“ ir „Suvalkijos kovų aidus“.

„Suvalkijos kovų aidai“ pavadinimu neseniai išėjo iš spaudos labai įdomi ir vertinga knyga, skirta rezistencijos judėjimo Suvalkijoje pradžios (1944 m. vasara ir ruduo) ir „Tauro“ apygardos penkiasdešimtmečio (1945-1995 m.) paminėjimui. Knyga sudarė ir redagavo Lietuvos kaimo rašytojų sąjungos narys V. Šemeta, išleido ir spausdino „Aušros“ spaustuve Kaune.

Knygoje pateikiama trumpa „Tauro“ apygardos istorija, paaiškinama, kad stichiskai kilęs partizaninis judėjimas Lietuvoje griežtai laikėsi tarptautinės teisės normų, demaskuojami stalinistinės propagandos bandymai sumenkinti ir apjuodinti rezistencinį judėjimą bei jo dalyvius. Kritiškai vertinamas tuometinės Vakarų propagandos kursotomasis vaidmuo.

Knygos autoriai – rezistencinės kovos Suvalkijoje dalyviai – pateikia įdomių ir vertingų atsiminimų. „Tauro“ apygardos vadovybės žvalgė ir ryšininkė Julija Simanaitienė („Undinė“), keletą metų dalyvavusi rezistencinėse kovose, pateikia savo prisiminimus „Erškėčių keliais į laisvę gėles“, „Stirnos rinktinės štabo žūtis“, „Tokie buvo „Tauro“ apygardos vyrai“ – apie daugelio Suvalkijos krašto partizanų gyvenimą, kovas ir likimą. Gana plačiai aprašoma „Tauro“ apygardos vado pulkininko Antano Baltūšio („Žve-

jo“), kilusio iš Gulbiniškių kaimo netoli Pilviškių (jis čia 1948.11.02 ir žuvo), asmenybė. Netoli Pilviškių, Juodupio kaime, tuo metu buvo ir „Tauro“ apygardos štabas. Aprašoma daug to meto įvykių. Pavyzdžiui, pateikiama tikroji istorinė tiesa apie 1947 m. lapkričio 16 d. „Žalgirio“ rinktinės partizanų įvykdytą antpuolį, sunaikinant rusų kolonistų įtvirtintą Obšrūtų kaimą (tarp Vilkiškio ir Pilviškių).

1946-1947 metais Pilviškiuose veikė partizanų vado, iš Obšrūtų kaimo kilusio beabimio Jono Brazio („Klajūno“) vadovaujamas jaunųjų partizanų „Pirmasis Natangų būrys“. Koks tai buvo būrys, ką jis veikė, kur dabar gyvena likę gyvi to būrio dalyviai – skaitytojais sužinos tik iš šios knygos.

Knygoje aprašomos ir kai kurių partizanų kovos su sovietinių okupantų vidaus reikalų kariuomenės daliniais Vilkiškio, Šakių, Marijampolės, Lazdijų ir Prienų apskrityse.

Rašoma apie sovietinių okupantų ir jų bendrininkų vykdytą lietuvių tautos genocidą, daugelio Suvalkijos šeimų – paprastų kaimo gyventojų – tragišką likimą (pavyzdžiui, Olekų iš Girnupio kaimo Kazlų Rūdos valsčiaus, Marijampolės apskritys ir kitų šeimų žuvimą). Aprašomos kruvinos 1946-ųjų Velykos Raudonplūnio durpynė netoli Kazlų Rūdos, kur sovietiniai kareiviai nužudė niekuo nekaltus vietinius gyventojus, tarp jų buvo netgi tarybiniai darbuotojai: to durpyno direktorius Antanas Skinkis ir sargas Kundrotas, kurie su partizanais nieko bendro neturėjo.

Knyga sklandžiai parašyta, joje, kaip kino filme, skaitytojas pamatys prieš kelis dešimtmečius savo apylinkėje vykusias dramas, daug sužinos apie apylinkės žmones, vertus pagarbos ir atminimo. Šioji knyga – tai vertingas istorinio-kraštotyrinio pobūdžio darbas, kuriame objektyviai nušviečiama „Tauro“ apygardos istorija. Todėl ją reikėtų perskaityti visiems, kurie domisi gimtojo krašto istorija, jo žmonių gyvenimu ir kovomis.

Knygos išleidimą finansiskai parėmė Marijampolės rajono valdyba, Šakių rajono savivaldybė, Kauno miesto gyventojų Jūratė Jakaitienė ir kai kurie kiti žmonės, prašiusieji tų pavardžių neskelbti. Jiems visiems autoriai nuoširdžiai dėkoja.

Algimantas Lelešius
Kazlų Rūdos politinių kalinių ir tremtinių skyriaus pirm.

Partizanų vadai (iš kairės) Vacys Ivanauskas ir Antanas Bakšys 1947 metais.

Iš partizanų istorijų (23)

ŽEMAITIJOS PARTIZANŲ VADAS VACLOVAS IVANAUSKAS

HENRIKAS KUDREIKIS

Tenka grimsti praeitin. Mes, Raseinių gimnazistai, su pašliūžomis ir rogutėmis leidomės nuo aukščiausio Raseinių apylinkės kalniuko – Cibikalnio. Vaclovas Ivanauskas, mūsų klasės draugas, buvo miestionis ir turėjo rogutes. Prikalbėjome paskolinti mums. Sėdome trys, smigome stačiai žemyn ir atsimušėme į akmenį, roges gerokai aplaužėme. Tai ir prisimenu Vaclovo liūdną veidą. Klasėje jis buvo labai ramus, tad būvau labai nustebęs, kad jis tapo žymiu Žemaitijos partizanų vadu.

Sunkiai sekėsi rinkti žinias apie Vaclovo partizaninę veiklą. Tarkon atėjo Vaclovo sesuo ir artima jo žygių palydovė Eugenija. Mano nuosirdi jai padėka.

Vaclovas Ivanauskas partizanų keliu pasuko tik užliejus antrai „raudonajai bangai“, 1944 m. Iš karto veikė kartu su žinomu partizanų Vytautu Slapėnku (mirė 1995 m.). Ervilko apylinkėje pas gimines įsirengė bunkerį. Surinkęs apie 20 vyrų, 1945 m. tapo būrio vadu, iš karto „Leono“ vėliavą „Vytenio“ slapyvardį. Pradžioje būrį dalyvavo net keli buv. Lietuvos kariuomenės karininkai (pavardžių neprisimenu). Būrio veikimo plotas – Ervilko, Batakių ir Gaurės valsčiai. Vaclovo būrys dalyvavo Gaurės miestelio puolime, kurio metu Vaclovas sunkiai sužeidė. Namiškiai apie sužeidimą ir slapstymosi vietą sužinojo iš partizanų ryšininkės. Sesuo Eugenija pradėjo brolių lankyti ir nešti vaistų ir tvarstius.

Veliau mažesni partizanų būriai pradėjo jungtis į didesnius vienetus. „Vytenis“ dalyvavo „Lydzio“ būrio veikimuose, kurie apėmė Skaudvilės, Kryžkalnio ir Kaltinėnų apylinkes. Veliau Žemaičių ir Kėstučio apygardos susijungė į vieną, vadinamą Jūros sritį. 1948 m. srities taryba sudarė vadovybę

štabą, į kurį įėjo Vaclovas, slapyvardis „Gintautas“. Kartu štabui priklausė ir vienas garsiųjų brolių Liesių – „Tvanas“. Žuvus srities vadui Gužui – „Kardui“, Vaclovas Ivanauskas buvo išrinktas srities vadu. Iš archyvinio duomenų sužinota, jog Vaclovas – „Gintautas“ žuvo 1951 m. vasario 9 d. netoli Varnių, prie Lukšo ežero. Dviese laikinai prisiglaudė mokykloje, tačiau išdavikų pagalba sužinojo rusai, ir mokyklą apsupo. Besiginant jam granatos skeveldromis buvo išdraskytas stuburas, ir i okupantų rankas Vaclovas pakliuvo dar gyvas. Spėjama, kad slapta užkastas Varniuose prieš srities būstinės, kieme. Tenai taip pat užkastas nemažas kitų partizanų skaičius. Jiems atminti dabar pastatyta kukli koplytėlė.

Sesuo Eugenija dalyvavo pagalbiniame brolio Vaclovo būryje. Ji pastebėjo, kad brolis buvo labai griežtas vadas. Likusį bendražygį tvirtinimu ir sesers stebėjimu, Vaclovas labai rūpinosi savo būrio vyrais, bandė išvengti nereikalingų aukų, neleido girtauti ir savivalių veiksmų, žiaurumų. Dėl jo griežtumo vyrai jį vadindavo „pančiu“. Būrio vyrai buvo labai pasiaukoję kovotojai, Vaclovas sumaniai vadovaudavo kautynėms, todėl atkreipė vadovybės dėmesį.

Vaclovas Ivanauskas – Raseinių pašto tarnautojo sūnus, baigęs Raseinių gimnaziją, studijavo ir mokėjo vokiečių, prancūzų, latvių, lenkų, aišku, rusų ir esperanto kalbas.

Šiandien tik maža dalis Žemaitijos partizanų archyvų besurasta. Dar ir dabar ieškoma paslėptų raštų, dienoraščių. Vaclovas dalį archyvų įteikė seseriai Eugenijai, deja, Eugenija suėmė, ir dokumentai dingę.

Ivanauskų šeima bolševikai sekė be pertraukos. 1949 m.

suėmė seserį Eugeniją, kankino pusantrų metų kalėjime. Nuteisė dešimčiai metų į gulagus, ji atsidūrė Intos stovyklose.

Tikimasi, kad žurnalistas Dalia Kuodytė ir Nijolė Gaškaitė saugumo archyvuose suras daugiau žinių apie Žemaitijos partizanų žygius.

PAMINĖTOS MINDAUGO TOMONIO ŽUVIMO METINĖS

Lapkričio 5 dieną sukako 20 metų, kai žuvo kovotojas už Lietuvos laisvę, mokslininkas ir poetas Mindaugas Tomonis. Šia proga Vilniaus universiteto Šv. Jonų bažnyčioje, šv. Mišias aukojo ir pamokslą pasakė kun. prof. J. Juraitis. Ištraukas iš neseniai pasirodžiusios poeto kūrybos rinktinės „Žinia“ skaitė aktorius V. Dumsaitis. Po šv. Mišių M. Tomonio žuvimo vietoje buvo pastatytas ir pašventintas kryžius.

Mindaugas Tomonis (1940-1975), baigęs Kauno Politechnikos Instituto chemijos technologijos specialybę ir apgynęs technikos mokslų kandidato disertaciją, dirbo paminklų konservavimo institute cheminės laboratorijos vedėju. 1974 metais jis nesutiko tirti paminklo sovietinei armijai Kryžkalnyje, atsisakė vykti ir i karinius mokymus. Dėl šio pasipriešinimo okupacinei valdžiai buvo uždarytas i Vilniaus psichiatrinę ligoninę. Išleistas iš jos 1975 metais, parašė laisvą TSKP suvažiavimui, kuriame reikalavo krašto nepriklausomybės, demokratijos ir sąžinės laisvės. Po šio poelgio jis vėl buvo uždarytas i psichiatrinę ligoninę, iš kurios grįžo palaužta sveikata. M. Tomonis neaiškios aplinkybėmis žuvo netoli Vilniaus 1975 metais.

Lapkričio 7 d. LKDP Vilniaus skyrius Lietuvos Mokslų Akademijos centrinių rūmų salėje surengė M. Tomonio 55-ųjų gimimo ir 20-ųjų žuvimo metinių minėjimą. Gausiai susirinkusi auditorija klausėsi prisiminimų, poeto kūrybos. Renginio kalbėtojai priminė, kad M. Tomonis kovėjo už tikintųjų teisę mokyti vaikus tikybos, leisti savo spaudą, statyti naujas bažnyčias.

MOTINA TERESĖ – UŽ PAGALBOS KALINIAMS PROJEKTĄ

Kalkutos Motina Teresė parėmė Indijos katalikų humanitarinį projektą kaliniams peraukėti. „Rūpintis vyrais ir moterimis kalėjime yra nuostabi Dievo dovana“, tvirtino Nobelio premijos laureatė, kreipdamasi i katalikų iniciatyva įsteigtos kalėjimų tarnybos 2-ojo nacionalinio suvažiavimo dalyvius. Motina Teresė džiaugėsi, kad „Bažnyčia pirmoji pradeda šį nuostabų darbą“.

Keturiasdešimt vienuolių ir dvidešimt pasauliečių susirinko i naująjį Delį, kad padėtų skleistį pagalbos Indijos kaliniams programą. 926 Indijos kalėjimuose atlieka bausmę daugiau nei 200,000 žmonių. Motina Teresė prisiminė, jog pirmą kartą su kaliniais susidūrė, Vakarų Bengalijos vadovui paprašius padėti įkalintoms prostitutėms. Vienuolė pasakojo, kaip „visiškai pasikeitė tų moterų veidai“, nes jos troško ramybės, būti mylimos ir augti. Motina Teresė pridūrė, kad mes niekada nepagalvojame, kaip kaliniams reikia ramybės ir meilės.

Kalėjimų tarnybos suvažiavimo rezoliucija ragina Indijos Vyskupų konferenciją prijungti šią tarnybą prie vyskupų Taikos ir plėtros komisijos! Toks sprendimas „palengvintų specialioms kalėjimų tarnybos padaliniais steigtis visose šalies vyskupijose.“

CLASSIFIED GUIDE

MISCELLANEOUS

**ELEKTROS
VEDIMAI – PATAISYMAI**
Turiu Chicago miesto leidimą. Dirbu ir užmiesty. Dirbu greitai, garantuoti ir sąžiningai.
312-779-3313
KLAUDIJUS PUMPUTIS

**AUTOMOBILIO, NAMŲ, SVEIKATOS,
IR GYVYBĖS DRAUDIMAS.**
Agentas Frank Zapolis ir Off. Mgr. Aukšė S. Kane kalba lietuviškai.
FRANK ZAPOLIS
3208 1/2 West 95th Street
Tel. (708) 424-8654
(312) 581-8654

J K S CONSTRUCTION
„Shingle“ stogai ir visų rūšių apkalimai (siding): medžio, aluminiaus ir kt. Turiu darbo draudimą. **R. Jankauskas**, tel. 708-989-2858.

REAL ESTATE

**GREIT
PARDUODA**
**RE/MAX
REALTORS**
(312) 586-5959
(708) 425-7161

RIMAS L. STANKUS

- Perkant ar parduodant
- Greitas ir sąžiningas pataravimas
- MLS kompiuterijų FAX pagalba
- Nuosavybių įkainavimas veitui
- Perkame ir parduodame namus
- Apartamentus ir žemę
- Pensininkams nuolaida

NAUJAUSI LEIDINIAI GAUNAMI „DRAUGE“

ANGLŲ-LIETUVIŲ KALBŲ ŽODYNAS. V. Baravykas. 590 psl.	\$20.00
TAUTOS SUKILIMAS 1941. Pli. Narutis. 403 psl.	\$17.00
LIETUVŲ APLANKIUS. Pirmo Pas. Liet. Kongreso įspūdžiai. Leonardas Šimutis. 317 psl.	\$8.00
Kietais virš.	\$12.00
SUNAIKINTOS PASTANGOS. Romanas. Vladas Vailionis. 176 psl.	\$6.00
LIETUVOS DIPLOMATIJOS PARAŠTEJĖ. Vaclovas Sidzikauskas. 354 psl.	\$10.00
SENDŲ GIMINĖS ISTORIJA. Ant. Senda. 368 psl.	\$10.00
ŽEMAITĖ AMERIKOJE. Disertacija. Dalia Norikaitė-Kučėnas, Ph.D. 168 psl.	\$20.00
GERIAU JUOKTIS NEGU VERKTI. Vladas Vi-jekis. 288 psl.	\$8.00
VAIKAS – DIEVO DOVANA. Dom. Petrutytė. 317 psl.	\$10.00
ŽMOGAUS MEILĖ. Antanas Paškus. 158 psl.	\$6.00
KELIONĖ Į NEŽINIĄ. Antrojo Pas. karo ir pokario prisiminimai. Br. Juodelis. 188 psl.	\$5.00
LIETUVIŲ KALBOS DALYVIŲ VARTOSEN. Ant. Klimas. 82 psl.	\$3.00
VILEIŠIAI. Trijų brolių darbai tautai. Ant. Kučys. 624 psl.	\$27.00
MOTERIS SU BALTU CHALATU. Atsiminimai. Dr. Konst. Šimaitinė. 494 psl.	\$20.00
MANO TĖVYNĖ. Vydūnas. 79 psl.	\$4.00
PRO GELEŽINĘ UŽDANGĄ. Atsiminimai. Juozas Kaributas. 173 psl.	\$10.00
IŠ MANO ATSIMINIMŲ. Petras Klimas. 415 psl.	\$12.00
KAZIMIERAS PALČIAUSKAS 1941-1944	
KAUNE. Ant. Dundžila. 96 psl.	\$4.00
KRISTAUS MOKSLO ŠVIESA. Kun. J. Velutis. 330 psl.	\$3.00

Pastaba. Užsakant knygas paštu, pinigų nesiųsti. Su knygomis gausite sąskaitą, kurioje bus pažymėta knygos kaina ir pasiuntimo išlaidos. Illinois gyv. priededama State sale tax 8.75% nuo knygos kainos.

„Tautos sukilimas 1941, pirmoji dalis. Be šūvio“

Autorius Pilypas Narutis, prisidėjęs prie sukilimo organizavimo, aprašo savo kartos pastangas atgauti laisvę.

Ši dalis pavadinta „Be šūvio“, nes, kaip įvadė rašo knygos autorius: „Prezidentas – Tautos vadas – pabėgo. Krašto apsaugos ministras pabėgo. Kariuomenės vadas pasitinka Sovietų sąjungos Raudonąją armiją, okupuojančią Lietuvą, o ministras pirmininkas prašo tautą priešus mandagiai priimti...“ Jis toliau teigia, kad „tolimesnį tautos likimą sprendė pati lietuvių tauta...“ Šia knyga bandau dokumentuoti mano ir mano draugų pastangas kovoti prieš Staliną ir Hitlerį, du didžiuosius Lietuvos ir laisvojo pasaulio priešus.

Apie 1941 m. sukilimą i Laikinąją vyriausybę daug kartų buvo rašyta mūsų spaudoje, tačiau įvykiai knygoje dėstomi labai nuosekliai, perpinti asmeniškais prisiminimais žmogaus, kuris tuose įvykiuose aktyviai dalyvavo – ne tik dalyvavo, bet ir buvo vienas organizatorių. Knyga apima laikotarpį nuo 1940 m. iki 1941 m. birželio 23 d., yra 404 psl., iliustruota nuotraukomis ir faksimilėmis.

Gaunama „Drauge“
Kaina \$17,- (US), plus tax ir pasiuntimas.

No One Offers You More of Eastern Europe!

Over the past few years, LOT Polish Airlines has established the most comprehensive network of destinations in Eastern Europe, with Warsaw as the strategic hub. The network is conveniently linked with LOT's transatlantic route, giving passengers from New York, Newark and Chicago easy access

to Riga, Tallinn, Moscow, St. Petersburg, Kiev, Lvov, Minsk and VILNIUS, LITHUANIA.

Take advantage of LOT's low fares, the luxury of LOT's fleet of new Boeings and ATRs and the comfort of the new international terminal at Warsaw Okęcie Airport. Make your reservations today!

Information, reservations and ticket sales at the offices of LOT POLISH AIRLINES or your local Travel Agent.

New York: 212-869-1074.
Chicago: 312-236-3388.
Los Angeles: 213-934-5151.

Montreal, P.Q.: 514-844-2674.
Toronto, Ont.: 416-236-4242.
Toll-free: 800-223-0593.

IŠ KANČIOS Į VILTĮ

KUN. HERMANAS ŠULCAS

I Ruandą nuvykau prieš 17 metų. Buvau ten siūstas skelbti Evangeliją. Pamatęs labai skurdžią tenyktę padėti (pavyzdžiui, jei šeima nori nusipirkti kilogramą druskos, tai visa šeima turi visą mėnesį sunkiai dirbti), man buvo aišku, kad turėjau padėti tiems paprastiesiems žmonėms, jų kasdieninei egzistencijai. Kaip tai įvykdyti?

Su jaunimo grupele (iš jų vėliau išaugo skautų/akautų tuntas), lankydavau žmones išsimėčiusius per kalvas — o Ruanda vadinama tūkstančių kalvų šalimi. Bandžiau tuos žmones aprūpinti vaistais, nes jie neturėjo — jiems gauti vieną aspirino tabletę jau yra sunkus užmojis. Po kiek laiko tas jaunimėlis pats pradėjo prašyti pagalbos, jie sakė: „Mūsų ateitis be ateities. Ir tu, kunigeli, bandyk mums padėti“. Ir taip ir atsirado jaunimo sodybos idėja: pradėjome su viena palapine ir po truputį išaugo šauni dvidešimt penkių pastatų sodyba.

Mano mama, būdama jau 72 metų, atvyko manęs aplankyti keturioms savaitėms, o išbuvo per penkerius metus. Ji daug pasidaravo, ypač išmokė — kaip gera žemaitė — tą jaunimėlį auginti vištās ir antys — jų turėjome apie 100. Bet ypač ji buvo visų apleistų berniukų ir mergaičių mama. Sodyba tam jaunimėliui buvo namai, buvo vieta, kur jie turėjo galimybės išmokti rašyti ir skaityti, įvairius amatus — mūrinių, kytelių, stalių, šaltkalvių, bitininkų, ir taip ruošti šviesesniam rytojui.

Kodėl jums rašau? Ar yra iš viso prasmės? Prieš pusanturą metų viškas, kas buvo sukurta, buvo sunaikinta. Dalis to

jaunimo buvo išžudyta. Ka galima padaryti? Ar iš vis yra noro ten, kur nors Afrikoje, padėti? Manau, prasmė, kad tiesa būtų žinoma ir būtų atskleistas blogio pasikėsinimas, pavyzdžiui, buvo ten nužudyti ir vienas kanadietis — krikščionis auklėjimo kongregacijos broliukas. Jį nužudė, kadangi gynė paprastus ūkininkus nuo turtingų karininkų smurto. Be to, manau, visi — kiekvienas žmogus gali prisidėti prie teisingesnio pasaulio; tad, trumpai, Ruandoje neįvyko genčių tarpusavio skerdynės (kaip, deja, pasaulinė spauda neobjektyviai skelbdavo), bet buvo politinė kova už valdžią. Vienpartinė sistema vien norėjo išlaikyti ir ta partija buvo Prancūzijos buvusio prezidento Mitterando palaikyta. Jungtinių tautų kareiviams, kurie ten buvo nusiusti prižiūrėti perėjimą iš vienpartinės sistemos į daugiapartinę, buvo įsakytas „neįsikišti į vidinius reikalus“, tokiu būdu ta partija galėjo, visam pasauliui stebint (CNN ir kitos televizijos įstaigos atliko „meisterišką dokumentaciją“), ramiausiai išžudyti per tris mėnesius vieną milijoną žmonių, daugiausia moterų ir vaikų. Kadangi televizija, radijas ir spauda perdavė tiesą nepagrįstus komentarus apie genčių tarpusavio skerdynes, pasauliui buvo perteiktas negatyvus įspūdis apie Ruandą.

„Ten laukiniai tarpusavy žudosi“, — buvo ne vieno komentaras. Tie, kurie taip galvojo, turėtų savęs paklausti, kiek jie prisidėjo prie žmogiškumo gynimo pasaulyje. Faktas, kad per tris mėnesius buvo išžudyta vienas milijonas žmonių, mūsų vadinamų pažangių civilizuočių

kraštų ginklų. Bet patioje Ruandoje kentėjo ir žuvo nekaltų ir paprastų žmonių — buvo jų tarpe ir labai didingų žmonių. Jaunimo sodyboje atsirado trys ar keturi parsidavėliai, bet daugumas viens kitą gelbėjo: Hutų genties berniukai slėpė Tutsi genties draugus/es, rizikuodami patys savo gyvybę. Paprasti ūkininkai gelbėdavo savo kaimynus, nors jie buvo mirtimi baudžiami.

Viena mūsų sodybos atsiųdė ja, Vestina, po to, kai prieš jos akis nužudė jos seseris ir kitus vaikus, bėgo su savo broliukų gelbėto. Kai pajuto, kad nėra kur išsprukti, kartu su septyniais Tutsi genties žmonėmis kreišėsi į Hutų ūkininkus, kad juos kur nors paslėptų. „Mes patys būsim nužudyti, kai matys, kad jūs pas mus slepiatės“, sakė persigandę ūkininkai. Bet šeimos tėvas jų pagailėjo ir turėjo įkvėpimą juos paslėpti po žeme bananų sode. Greit iškasė duobes ir po vieną paguldė, uždengė lapais ir užkasė žeme. Po dviejų valandų atėjo žudikų gauja. Peržiūrėjo trobas ir, nieko neradę, ruošėsi eiti tolyn. Bet viena senelė juos išdėmė. Milicininkai su didžiais pasitenkinimu juos iškasė iš duobių ir po vieną, dar kankindami už pasislėpimą, mačetais sukapojo. Vestina girdejo jų baisius paskutinius šūksmus ir jos broliuko balsą, šaukusį jos vardą. Ji laukė su didžiausia baimė, kad ją išstems iš duobės ir nužudys, bet, kadangi ji buvo nuosaliai paslėpta ir viena ožka buvo prižiūrima virš jos slėptuvės, tai ji buvo nepastebėta ir liko gyva. Po to ji iš baimės dar išguldė dvi paras po žeme. Kai išsikrapštė iš tos landynės buvo daugiau panaši į kirminą negu į žmogų, todėl žudikai nekrepė į ją dėmesio.

Kai neseniai buvau nuvykęs į Ruandą, susitariau su Vestina aplankyti tuos Hutų ūkininkus, ir jiems padėkoti, kad jie bent jau galėjo nuo mirties išgelbėti. Privatius ūkininkų sodybą, ji man rodė tą bananų sodelį, kuriame ji buvo paslėpta ir staiga suuko: „Kunigeli, tenai vaikšto ta senelė, kur mus išdėmė!“ Aš sustabdiau automobilį, žadėjau tą senelę užkalbinti, net išbirti, kodėl ji išdėmė mirčiai žmones. Tuo tarpu Vestina buvo jau išlipusi ir priėjusi prie tos senelės, ją mandagiai pasveikino ir net apkabino. „Kodėl tu tą darei? Ta senelė reikia atiduoti teismui!“ — aš jai tariu. Vestina man atsakė: „Kunigeli, palik ją. Ji turi savo bausmę, nes gyvena be meilės“.

Mah atrodo, kad daug kam tikrai neįdomu, kas įvyko Ruandoje. Deja, visos didžios pasaulio problemos yra mūsų visų — ekologija, nedarbas, karo grėsmė, ju nebus galima išsirišti be pasaulinio solidarumo. Kristus savo įsikūnijimu parodė ne tik absoliutų solidarumą su mumis, bet ir ragino, jei norime tikro prasmingo ir pasisekusio gyvenimo, tikrai priimti kitus žmones visu nuosirdumu — tai yra juos mylėti. Kai 1993 m. vasarą lankiausi Lietuvoje su grupele Ruandos jaunimo, visur buvome kuo nuosirdžiausiai priimti ir lietuviai mums parodė išskirtinai dosnią šilumą. Po pamaldų žmonės suėdavo prie altoriaus, moterys nukabindavo savo auskarus ir apyrankes. Keli žmonės mums dovanavo net aukštinus rublius — iš caro Nikolajaus laikų! Mat lietuviai tėvynėje, patys daug kentę, mokojo suprasti kitų sunkumus ir, kadangi dar turi sveiką širdies kilnumą, parodė tikrą žmogiškumą kitam, nors jis ir būtų kitos spalvos, iš kito kontinento.

Reikia dėkoti Dievui, kad Lietuvoje dar yra tokių kilnios širdies žmonių — žmonės, kurie turi plačią dvasią ir myli visus žmones. Reikia tikėtis, kad lietuvuose Lietuvoje ir tremtyje

GAUSUS GIMINIŲ SUĖJIMAS

1995 m. vėlyvos vasaros savaitę savaitgalį į svetingus Audronės ir Andriaus Petrušų namus (Pasadena, MD) prie Vasingtono rinkos Jono ir Stefanijos Smilgevičių palikuonys.

Rugsėjo mėnesį buvo Jono Smilgevičiaus, Vasario 16-osios akto signataro 53-iosios, o Stefanijos 54-osios mirties metinės. Jonas Smilgevičius „Kraujo ir kaulo žemaitis“ (Pivosa, 1938 m. „Lietuvos aidas“) Berlyno universitete 1899 m. baigęs ekonomijos ir agronomijos mokslus, visas savo žinias ir energiją skyrė pirmojo pasaulinio karo nualintam Lietuvos ūkio kėlimui ir pramonės kėlimui.

Politiniam gyvenimui jis mažiaurį priekšė, o paklaustas, kodėl jokiai partijai nepriklausė, juokdamasis atsakydavo: „Aš žemaitis — lietuvis ir to užtenka“.

Vyriausio anūko Vitalio Petrušio, proanūkes ekonomistės Tinos Petrušytės ir kitų organizuotas giminės suvažiavimas pavyko.

Tevus paminėti atvyko 3 dukterys ir iš Kanados sūnaus Kazimiero pianisto našlė. Viena dukrė dėl ligos nedalyvavo, o

dar kita — jau Amžinybėje. Senelius, prosenelius ir prosenelius pagerbti, iš 7 valstijų atskrido didelis būrys jaunimo. Čia jie susipažino, suartėjo, rado daug bendros kalbos ir nutarė po kelių metų vėl susitikti.

Tina Petrušytė, metus dirbusi Lietuvoje, papasakojo savo įspūdžius, rodė senas ir naujas nuotraukas.

Tylos minutė ir malda pagerbus senelių atminimą, dar ilgai skambėjo jaunimo balsai, o švelnus vėjelis pušų viršūnėmis nešė garsus virš įlankos tolyn, tolyn.

Sekmadienį vietinėje bažnyčioje, šv. Mišių Smilgevičių intencijos metu klebonas pasakojo apie Lietuvą ir pasiūkino kaip čia atsirado būrys lietuvių.

Vėliau medžių pavėsyje giedroje nuotakoje pramogaujant ir vėl vaišinantis Audronės Petrušienės pagamintais gardumynais, greitai prabėgo pietė.

Prieš išsiskirstant Vitalis P. šeimininkams visų vardu padėkojo už taip malonias praleistas laikas, ir vaishes, o visi sudainavo jiems „Ilgiausių metų“.

Pirmadienį, po bendrų pusry-

MIRĖ KUN. STASYS MAŽEIKA, MIC

Rugpjūčio 23 d., sulaukęs 90 metų, Maskvoje mirė vyriausias amžiumi katalikų kunigas Rusijoje, lietuvis Stasys Mažeika. Dvidešimt trejus metus jis ėjo Maskvos šventojo Liudviko bažnyčios klebono pareigas.

Kun. Stasys Mažeika gimė 1905 m. Rėpos 10 d. Kybartuose. Pradžios mokslus ėjo Karklupėnų kaime, vėliau Virbalyje, lankė gimnaziją Kybartuose ir Marijampolėje. 1929 m. buvo priimtas į Kauno kunigų seminariją, kur mokydamsis įstojo į marijonų vienuoliją. 1932 m. birželio 19 d. Kaune arkivyskupo Krupavičiaus įšventintas kunigu. Pirmiaisiais kunigystės tarnystės metais kun. Stasys vikaravo Marijampolės bažnyčioje, vėliau (1935-37) studijavo Romoje. Grįžęs į Lietuvą, paskirtas Panevėžio marijonų bažnyčios rektoriu (1937-1945).

1945 m. prasidėjus Katalikų Bažnyčios persekiojimui Lietuvoje, tėvui Mažeikai dažnai tekdavo keisti darbo vietą. 1945-48 m. sunkiomis pokario metų sąlygomis vadovavo Marijampolės marijonų vienuolynui ir Marijampolės parapijai. Uoliai skatino bažnyčiose giedojimą, reguliariai sakė besimokančiam jaunimui pamokslus. Komunistinei valdžiai uždarius vienuolyną 1948 metų pavasarį, dvejus metus gyveno vieninteliame išlikusiame Vilniaus marijonų vienuolyne ir ėjo šv. Onos bažnyčios klebono pareigas. Uždarius ir šį paskutinį Lietuvos marijonų vienuolyną, paskirtas vikaru į Varėną (1949 birželis — rugsėjis), vėliau po pusę metų vikaravo Mielagėnuose ir Kalesninkuose, o 1950 metų rugsėjo 2 d. paskirtas administratoriumi į Tverę, kur

neuzvyraus tų balsas, kurių širdys yra egoizmo susiaurintos.

Po tragedijos Ruandoje aš buvau mirtinai nuliūdęs ir prašiau dangaus man siųsti mirtį, kad išlaisvintų mane nuo tos kančios. Deja, gerų draugų solidarumas vėl mane prikėlė viltiai gyventi. Vėl pradėdau pajausti norą kurti ir gyventi. Jeigu aplinkybės leis, planuoju ir ateityje veikti Lietuvoje. Ir ten sukurti jaunimui sodybą — vietą, kur ypač neturtingas ir apleistas jaunimas galėtų turėti savo namus ir židinį, kur būtų puoselėjama meilė tėvynės žemei lietuviškam kilnumui — autentiškam žmogiškumui.

REIKIA SAUGOTI SERGANČIOJO GYVYBĘ

Popiežius Jonas Paulius II reikalavo besąlygiškai ir ypatingomis priemonėmis apsaugoti sunkių ligonių ir invalidų gyvybę. Per audienciją, suteiktą lapkričio 4 d. smegenų ir stuburo ligomis sergantiems vaikams bei jų tėvams, popiežius patvirtino nepažeistą bet kokio žmogiškojo asmens teisę į gyvybę nuo prasidejimo momento iki natūralios mirties. Jonas Paulius II garantavo, kad Bažnyčia ypač myli visus ligonius ir jais rūpinasi.

DRAUGAS, trečiadienis, 1996 m. sausio mėn. 24 d.

5

REIKIA SKLEISTI GAILESTINGUMĄ

Jonas Smilgevičius.

šių viešbutyje, vyko nuosirdūs atsisveikinimai, linkėjimai ir pasitarimai, kur kada bus vėl toks suvažiavimas, vyresniems suteikė vilties, kad atnaujintas giminytės ryšys, nenutrūks. Taip pasibaigė, neužmirštamas, vienos lietuvių giminės sąskrydis Amerikoje.

E. Miknienė

Vilniaus arkivyskupas Audrys Juozas Bačkis paragino skleisti gailestingumą ir puoselėti „žmoniškumą, broliškumą, širdies jautrumą ir švelnumą“. Sakydamas pamokslą per šv. Mišias, kurias jis Aušros Vartų Gailestingumo Motinos šventės proga drauge su kardinolu Vincentu Sladkevičiumi ir kitais Lietuvos vyskupais lapkričio 12 aukojo prie Aušros Vartų Gailestingumo Motinos paveikslą, arkivyskupas pabrėžė, kad gailestingumo šiaudien labiausiai reikia asmeniniuose santykiuose, šeimoje ir visuomeniniame gyvenime.

Arkivyskupo žodžiais, turėtume „pasinerti ugningoje gailestingos meilės versmėje, nes tas, kas susilies su gailestingąja Dievo meile, su Jo gailestingumu, pasikeis savo vidumi ir pamils artimą“. Jis pastebėjo, kad meilė niekada nėra vienos krypties.

Po sunkios ligos 1996 m. sausio mėn. 11 d. mirė miškininkas, inžinierius

A.†A. JONAS KIAUŠAS

Gyveno Harrison, New Jersey. Gimė 1905 m. Anykščių apylinkėse, Utenos apskrityje. Baigęs Ukmergės gimnaziją, toliau tęsė mokslus aukštesnėje Alytaus miškų mokykloje, taip pat buvo pradžios studijuoti ekonominius mokslus Vytauto Didžiojo universitete, Kaune.

Artėjant komunistų okupacijai, pasitraukė į Vakarų, bet dėl permainingų karo aplinkybių, atsidūrė Pomeranijos provincijoje, kuri buvo sąjungininkų perduota Lenkijai. Ten gyvendamas dirbo savo profesinį miškininko darbą; vėliau buvo paskirtas net miškų inspektorium. Nesitenkino tik tarnybiniu darbu, bet lankė Varšuvos universitetą, kuri baigė įsigijo miškų inžinieriaus diplomą.

Nuliūdė liko: žmona Natalija Staknytė, keturios dukterys ir vienas sūnus: Rūta Hoffa, Lilija Solish, Leonardas, Angelė ir Danutė Such. Taip pat liūdi septyni anūkai ir dvi proanūkės; du broliai, Everistas ir Vladas ir trys seserys, Karusė, Bronė ir Valerija Lietuvoje.

J. Kiaušas priklausė Lietuvių Bendruomenei ir kitoms lietuviškomis organizacijoms. Buvo mokytojas šeštadieninėje lietuvių mokykloje.

Šv. Mišios buvo atšauktos Our Lady of Sorrows, Kearny, NJ su prel. Dominic Pocius ir kun. dr. Eugene Savickas iš Our Lady of Vilnius, NY. Giedėjo solistai Angelė Kiaušaitė, James Mitchell ir Sandra Darling iš New York City operos; vargonininkas Eric Haughton ir smuikininkas Julius Vebaitis. Su velioniu atsisveikino dukrė Lilija Solish ir anūkas inž. Mark Hoffa.

A.†A. Jono atminimui norintieji aukas gali siųsti: „Aid to Lithuania“, c/o Dr. Michael Yudd, 48 Howard Street, Verona, New Jersey 07044.

Amžiną Atilgą duok mirusiam Jonui, Viešpatie!

DVEJŲ METŲ MIRTIES SUKAKTIS

A.†A. ALEKSANDRA VIDUGIRIENĖ

Jau suėjo dveji metai, kai negailestinga mirtis atskyrė iš mūsų tarpo mylimą Motiną, Uošvę ir Močiutę.

Ji visada yra ir pasiliks mūsų mintyse ir maldose. Tegul ilsi Amžinoje Ramybėje palaidota prie savo mylimo vyro Povilo.

Šv. Mišios bus atšauktos vasario mėn. 5 d. 7 val. ryto šv. Kazimiero bažnyčioje, Los Angeles, CA ir bus tęsiamos per vasario ir kovo mėnesius. Taip pat Mišios užsakytos Tėvų Marijonų ir Tėvų Jėzuitų koplyčioje, Čikagoje.

Maloniai prašome visus — gimines, draugus ir pažįstamus — dalyvauti šv. Mišiose ir kartu su mumis pasimelsti už a.†a. Aleksandros sielą.

Nuliūdė: sūnus Vytautas, marti Elena ir anukė Džana.

A.†A. JURGIUI GLIAUDAI

rašytojui, Dramos Sambūrio pradininkui ir buvusiam Sambūrio pirmininkui mirus, jo žmoną MARIJĄ ir sūnų JURGĮ su šeima nuosirdžiai atjaučia ir kartu liūdi

Los Angeles Dramos Sambūris

A.A. DR. MARIJA ŠARAUSKAITĖ-BAŠKIENĖ

1995 m. rugsėjo 10 d. po ilgos ir sunkios vėžio ligos mirė dantų gyd. Marija Šarauskaitė-Baškienė. Gimusi Kamariškių km., Kėdainių apskr., gausioje šeimoje. Vidurinį mokslo pradžio Kėdainiuose, baigė Kaune. Tėvai buvo labai šviesūs žmonės, visi sūnūs ir dukra baigė aukštuosius mokslus. Garsiausias iš šeimos buvo pulk. J. Šarauskas, kurį jau 1941 m. pradžioje komunistai areštavo, o vėliau Červenėje su daugeliu kitų politinių kalinių sušaudė.

Marija 1942 m. baigė Vytauto Didžiojo universiteto Medicinos fakultetą ir gavo dantų gydytojos diplomą. Studijuodama priklausė ateitininkų korp. „Gaja“ ir Vlado Baltrušaičio vadovaujamam ateitininkų chorui, kur aš ją ir pažinau. Dirbdama savo profesijoje, ji išteikėjo už aviacijos leitenanto J. Baškio. Kai už poros metų gimė dukrelė Ramunė, šeima tikrai galėjo džiaugtis laime. Deja, neilgai.

Kai antrą kartą okupavo Lietuvą komunistai, greit ją surado ir iš darbo kabineto tik su baltu chalatu išvežė į kalediją, o iš ten po ilgų tardymų — į Sibirą. 7 metus Sibire kentėjo, ilgdėmasi šeimos, Lietuvos, bet nepalūžo. Sugrįžo išsekusi ir savo labai pasilgtą šeimą. Sunkiai, bet gavo darbą, atsigavo, gimė dar du sūnūs. Jų ramų gyvenimą išliko skaudai nelaimė — mirė vyras (krisdamas nuo antro aukšto balkono užsimušė). Bet ir po to Marija, pasitikėdama Dievo pagalba, tyliai viena pati vairavo savo gyvenimo laivelį, kol vėl siaubinga žinia — ji serga vėžio liga. Vykdomos viena po kitos operacijos, terapija, nepaprastai geros dukros rūpestinga priežiūra, pačios Marijos nepaprastas noras gyventi, prailgino gyvenimą. Čia gerokai prisidėjo ir Čikagos Lietuvių dantų gydyto-

jų sąjunga, siūsdama nuolatinę pagalbą.

Kai anų metų vasarą aplankiau Mariją, mačiau, kad mirtis jau tiesia į ją savo rankas. Jau buvo labai sunykusi, sunkiai vaikščiojo, bet stebėtinai stipri kalboje, joje nebuvo dejuvimo ar skundo, tik dėkojo visiems, ją ligoje globėjusiems. Ji mirė po šešių dienų, rugsėjo 10 d. ramiai nakties miego.

Laidotuvės buvo labai iškilmingos, dalyvavo politiniai kaliniai ir tremtinių choras. Dalyvavo daug buvusių mokslo ir idėjos draugų. Tavęs, Marija, liūdi ne tik šeima, artimieji, bet ir visi, kurie tave pažino. Ilsekis ramybėje savo žemeleje.

L. Baltrušaitienė

Marija Šarauskaitė-Baškienė.

ČIKAGOJE IR APYLINKĖSE

A. A. Eduardas Cinzas

Rašytojas Eduardas Cinzas, g. 1924.04.14 Rietave, Kretingos apskr., mirė š.m. sausio 20 d. Briuselyje, Belgijoje, po sunkios širdies operacijos. Belgijoje jis gyveno nuo 1947 m., persikėlęs ten iš pabėgėlių stovyklos Vokietijoje. Bendradarbiavo užsienio lietuvių spaudoje, yra išleidęs ketelį aukšto lygio romanų („Brolio Mykolo gatvė“, 1972 m., „Raudonojo arklio vasara“, 1975 m., „Mona“, 1981 m., „Sventojų Petro šūnynas“, 1984 m.), taip pat novelių rinkinį „Spastai“, 1981 m. Vilniuje. Daug jo romanų yra gavę literatūros premijas.

Čikagos ir Lemonto lietuvių mokyklų mokinius, mokytojus ir tėvus JAV LB švietimo taryba kviečia ir ragina gausiai dalyvauti LB Krašto valdybos ruošiamame Sausio 13 minėjime, kuris vyks vasario 4 d. Jaunimo centre. Plati minėjimo programa jau pateikta mokyklų direktorams. Visi prašomi dalyvauti, pasipuodę tautiniais drabužiais.

„Saulutė“, Lietuvos našlaičių globos būrelis, maloniai kviečia lietuvių visuomenę į pasaulinio lygio Vilniaus styginių kvarteto koncertą šį sekmadienį, sausio 28 d., 12 val., Lietuvių dailės muziejaus patalpose, Lemonte.

x John Jasin, Potomac MD, globoja vieną našlaitį Lietuvoje. Pratešdamas globą, atsiuntė \$175 metinį mokestį su priedu. Dekojame! „Lietuvos Našlaičių globos“ komitetas, 2711 W. 71 St., Chicago, IL 60629.

(sk)

x A. A. Prano Sidzikausko mirties proga Lietuvos Partizanų globos fondui (L.P.G. Fund) papildomai aukojo: dr. Jonas S. Žmuidzinis \$100 ir Aldona Venk-Venckūnas \$30. Fondas aukotojams širdingai dėkoja.

(sk)

x Ieškomi Česlovas, Zigmas Radvilavičiai ir Vanda, Apolinaras Radvilavičiai, gyv. Čikagoje. Atsiliękite, rašykite: Dalia Radvilavičienė, 158 Red Cedar Dr., Streamwood, IL 60107, tel. 1-708-213-2179.

(sk)

Advokatas
GINTARAS P. ČEPENAS
2649 W. 63 St., Chicago, IL 60629
Tel. (1-312) 776-5162
14325 S. Bell Rd., Lockport, IL 60441
Tel. (708) 301-4866
Valandos pagal susitarimą

Advokatas Gibaitis
6247 S. Kedzie Ave.
Chicago, IL 60629
Tel. 1-312-776-8700
Kriminalinė Teisė

ADVOKATAS
Vytenis Lietuvninkas
4536 W. 63th Street
Chicago, IL 60629
(Skersai gatvės nuo „Draugo“)
Tel.: 312-284-0100
Valandos pagal susitarimą

Šį sekmadienį, sausio 28 d., bus BALFO Cicero 14 skyriaus metinis narių susirinkimas. Pradedamas 11 val. r. šv. Mišiomis, kurias aukos kun. Kęstutis Trimakas Sv. Antano parapijos bažnyčioje (giedos sol. L. Stepačienė ir parapijos choras, vadovaujamas Marijus Prapuolenio), o po pamaldų susirinkimas vyks parapijos salėje. Valdyba kviečia visus narius gausiai dalyvauti ir prašo atsivesti naujų žmonių, kuriems rūpi vargdinių likimas mūsų tėvynėje.

Sesėlė Palmyra Kavaliauskaitė ir ses. Stasė Normantaitė — Nekaltai Pradėtosios M. Mergelės kongregacijos narės, nuo š.m. sausio 5 d. apsigyveno Lemonte. Namelio apžiūrėjimas ir susipažinimas su lietuvių visuomenės ruošiamas šį šeštadienį, sausio 27 d. (anksčiau buvo paskelbta klaidinga data), 1 val. p.p. Adresas: 1132 Gillian St., Lemont, IL, 60439, telefonas — 708-243-1070. Seselės labai nuoširdžiai prašo visus apsilankyti ir tikisi gausių svečių.

Visuomeniniams įvykiams Čikagoje kitaip susiklostius, JAV LB Brighton Parko apylinkės valdyba atšaukia Lietuvos Nepriklausomybės šventės minėjimą, numatytą Nekaltai Pradėtosios parapijos salėje vasario 4 d., kadangi tą pačią dieną ruošiamas Sausio 13-tosios įvykių minėjimas Jaunimo centre. Pagrindinę kalbą minėjime pasakys Vytautas Landsbergis.

x Dalia ir Rimantas Bitėnai, Bronxville, NY, nauji mūsų Lietuvos našlaičių rėmėjai, atsiuntė \$150 — metinį našlaičių globos mokestį. Dekojame! „Lietuvos Našlaičių globos“ komitetas. (sk)

Po pirmosios Amerikos lietuvių televizijos laidos peržiūros, vykusios š.m. sausio 18 d. Algimanto Kežio galerijoje (Stickney, IL) iš kairės: Karilė Vaitukė, viena iš programų vedėjų, Arvydas Rencikis su dukra Emilija, ALTV kūrėjas ir vienas programų vedėjų, ir Rytis Januška, vienas programų vedėjų. Pradinės programoms vadovauja dar ir Audrė Budrytė.

Nuotr. Algimanto Kežio

x TRANSPAK praneša: „Kelionių agentūrų darbuotojai vieningai teigia, kad iš Lietuvos daugiausiai skraido verslininkai, asmenys, kuriems stažuotės arba kelionė į įvairias konferencijas apmoka organizatoriai, ir studentai, gaunantys įvairių fondų stipendijas“. Piniagai, siuntiniai ir komercinės siuntos į Lietuvą. Maisto siuntiniai. TRANSPAK, 2638 W. 69 St., Chicago, IL, tel. 312-436-7772.

(sk)

x A. A. Antaninos Suziedėlienės atminimui ponai V. V. Sauliai paaugojo \$25 Lithuanian Mercy Lift. Nuoširdžiai dėkojame už auką ir reiškiamo gilią užuojautą šeimai.

(sk)

x Norint pirkti bei parduoti sklypus ar namus, prašome kreiptis į Vyt. ar Genę Beleckus, 540 Ambassador Ct., Sunny Hills, FL 32428, tel. 904-773-3333.

(sk)

LIETUVIAI TELEVIZIJOJE ATEITININKŲ NAMUOSE

Ateitininkų namams pasitaike garbinga proga pasitarnauti „Lietuviai televizijoje“ pirmosios programos paruošimui. Š.m. sausio 6 d. priešpieštis metu Ateitininkų namų svečių kambarys virto vaizduojančių paruošimo studija su visais studijos reikmenimis: vaizdo ir garso aparatūra, apšvietimo lempomis ir skėčiais.

Entuziastingi „Lietuviai televizijoje“ profesionalai ir mėgėjai, vadovaujami Arvydo Rencikio, susirinko anksčiau padarytų vaizduojančių apipavidalinti ir atskirus epizodus suderinti būsimosios pirmosios programos transliacijai.

Be A. Rencikio dalyvavo jo bendradarbiai — pranešėjai: Audrė Budrytė, Karilė Vaitukė ir Rytis Januška. Technikinę pagalbą, Arvydo priežiūrą, sudarė jo šeimos atžalynas. Vaizdo kamera valdė sūnus Džiugas, o garso aparatūrą — sūnus Vakariss. Moteriškoji šeimos dalis dalyvavo kaip žiūrovės ar net pagalbininkės: žmona Loreta ir dukrelės Emilė bei Aušrinė. Prie jų prisidėjo ir Genė Stasiulienė.

Rašančiamam teko patirti, kiek darbo ir laiko užima vien tik vaizduojančių apipavidalinimas. Linkėtina, kad programą žiūrovai šiltai priimtų tu entuziastų pastangas. Bent pradžioje tai būtų mažytis atpildas už įdėtą jų darbą.

Alfa

„Dainavos“ ansamblio vyrų oktetas atliks programą iškilmingo Sausio 13-tosios minėjimo metu Jaunimo centre vasario 4 d. Minėjimą rengia JAV LB Krašto valdyba. Visų organizacijų nariai raginami dalyvauti uniformuoti, su vėliavomis, o moterys — su tautiniais rūbais. Parodykime solidarumą Lietuvai, gausiai dalyvaudami šiame renginyje. Minėjimas bus filmuojamas ir rodomas per Lietuvos televiziją.

Redaguoja J. Platas. Medžiagą siųsti: 3306 W. 69th Place, Chicago, IL 60629

LYK LIETUTI

Lyk, lyk, lietuti, prašau —
Sušlapink žemėlį, karvytę
nuprausk.

Padėk man, motiutei,
Visiems žmonėms
Tvarkytis kasdien.
Vai lyk, lietuti, vai lyk,
Prašau tavęs, lyk!

Kristina Končiūtė, 8 m.
Kaunas

ŠVIETIMO TARYBOS
PIEŠINIŲ KONKURSAUS

Visi konkursantai suskirstomi į 4 grupes: I vaikų darželis ir I sk. nupiešia dainą „Išbėgs pelė iš miško“. Vienas piešinys, gali būti ir du. Premijos: 15, 10 ir 5 dol.

II. 2, 3 ir 4 skyriai piešia „Grybų karas“. Turi būti 2 piešiniai, gali būti ir 3. Premijos: 20, 15 ir 10 dol.

III. 5 ir 6 skyriai piešia: „Kaip Nyktukas Mėlynakis nugalėjo raganą Kietagalvį“. Turi būti 4 piešiniai. Premijos: 25, 20 ir 15 dol.

IV. 7 ir 8 skyriai. Piešia ir parašo knygą, arba sukuria savo pasaką ir ją iliustruoja piešiniais. Gali sukurti 5 eilėraštius ir juos iliustruoti piešiniais. Turi būti 4 iliustracijos. Pasaka turi būti tęsiama per visą knygę (iki paskutinio knygelės puslapio). Premijos: 30, 25 ir 20 dol.

Pasakų tekstai gaunami švietimo taryboje. Konkursas gali dalyvauti pavieniai mokiniai arba visa klasė. Kiekvienas piešinys piešiamas ant 8 1/2 x 11 inčų dydžio baltos popieriaus arba kartono popieriaus (posterboard). 4 gr. knygelės kietais viršeliais gaunamos švietimo taryboje: 13648 Kickapoo Trail, Lockport, IL 60441. Piešiniai piešiami: spalvotais pieštukais, kreida, pastelėmis (crayons) flomasteriais (markeriais) ir akvarelėmis.

Piešiniai bus premijuojami pagal išreiktą pasakų grožį ir estetiką. Piešiniai, kurie neatitiks konkurso taisyklės, nebus vertinami. Piešiniai turi būti užbaigti ir atsiųsti vertinimo komisijai ne vėliau 1996 m. kovo mėn. 15 d. Vidai Brazaitytei, 7823 Belle Rive Ct., Tinley Park, IL 60477. Prie piešinių atskirame vokelyje parašoma konkurso autorius vardą, pavardę, telefono nr., skyrių, mokyklos pavadinimą. Po darbais pasirašoma slapyvardžiais.

Kai kurie mokiniai mėgsta piešinius kopijuoti iš pasakų knygių, tokie piešiniai nebus vertinami.

GALVOSŪKIO NR. 61
ATSAKYMAS

Mažiausias skaičius yra 25.
25 x 2 = 50 + 2 = 52. Atvirkščiai parašius bus 25.

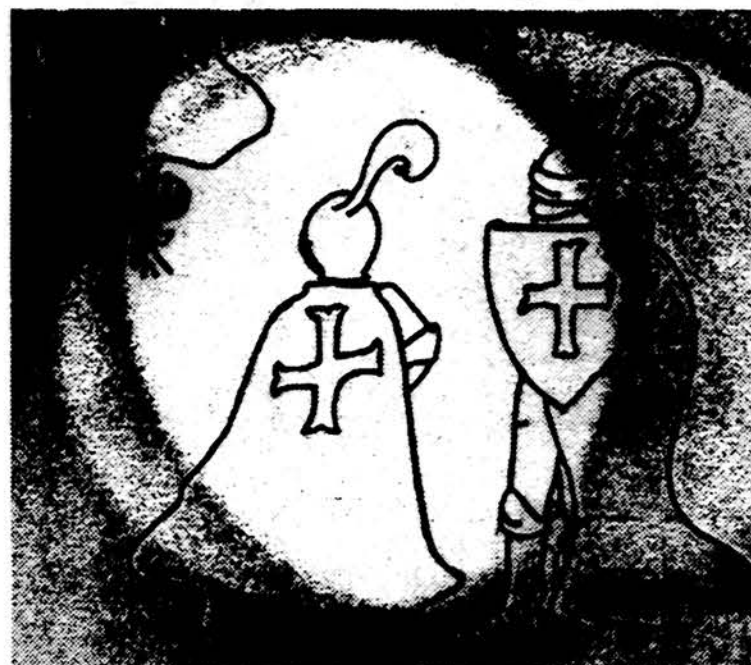
GALVOSŪKIO NR. 62
ATSAKYMAS

Prie Kalėdų senelio pašto dėžutės pridėto laiško teisingas turinys:
„Mielsa Seneli, tu su savo briedžiais skraidai padangėmis, nusikrisi į Lietuvą su dovanėlėmis pas neturtingus vaikučius“ Saulutė.

Nors Kalėdos baigėsi, Kalėdų senelis iškelia į šiaurės ašigali, tačiau Lietuvos vaikučių bėdos dar nesibaigė. Pagalvokite ir padėkite jiems kaip galite.

Tėvynės
ZVAIGŽDUTĖ

Isteigtas Lietuvių Mokytojų Sąjungos Chicago skyriaus

Algis ir Tasiukas žiūri išsiganę už medžio, nes yra apsupti kryžiuotų...
Iš A. Gustaitio knygos vaikams „Tvankešės pilyje“.
Piešė dail. Aldona Audronytė-Variakojienė ir Vilija Variakojytė.

SAUSIO MĖNUO

Su šiuo mėnesiu prasideda nauji metai, pakeičiami kalendoriai. Švenčiama religinė Trijų Karalių šventė. Minimas liūdnas įvykis, rusų-sovietų mėginimas vėl okupuoti Lietuvą. Beginkliai žmonės nugalėjo tankus. Nors praėjo penkeri metai nuo sausio 13-tos, tačiau nedraugiški kaimynai kartais pagrasina mūsų tautos laisvei.

Prieš 73 metus sausio 15 d. Lietuva atgavo dalį Mažosios Lietuvos — Klaipėdos kraštą. Mūsų savanoriai — kariai kovoją prieš žymiai stipresnes karines jėgas, bet laimėjo, nors buvo ir sunki. Dėka to žygio, Lietuva turi uostą ir nedidelį pajūrio plotą, turi išėjimą į platų pasaulį. Dar ne visas mūsų Baltijos ir Kuršių Marių vandens ir žemės plotas mums priklauso. Dar dalį turi užėmę rusai. Lietuviai visais galimais būdais stengiasi sujungti visas mums priklausančias pajūrio zonas. Sunku kovoti prieš stipriai ginkluotas jėgas, bet gal Dangus bus mūsų maloningas ir padės mums sunkioje kovoje. Reikia neužmiršti ir Aukščiausiojo — malda yra galingas ginklas teisėtoje kovoje.

Redaktorius

AČIŲ

Kai maži vaikai išmoksta sakytį ačiū, jiems keistai, kartais juokingai atrodo, ypač, kai nusičiaudėjus reikia pasakyti ačiū.

Ačiū galima ir kitaip pasakyti. Kai kurie žmonės sako dėkui. Yra ta pati reikšmė.

Mano jūros kiaušytės prašo skanumų, bet nesako ačiū. Jos klykia, kai aš paduoju joms.

GALVOSŪKIO NR. 65
ATSAKYMAI

1. Pasaulyje giliausias ežeras yra Sibire. Jo vardas — Baikalo ežeras. Giliausioje vietoje gelmė siekia beveik 2 km. arba 6,365 pėdas. 2. Griaustinio (perkūnijos) griausmo garsas gausiai, kai žaibo kelyje nuo didelio karščio (30,000 laipsnių Celsijaus arba 54,000 laipsnių F) ir kartu didelio spaudimo įkaitęs oras staiga plečiasi. (L.E. 22-306, Boston, 1960. Kingfisher's „1000 facts about the Earth“, p. 28 ir 45, New York, 1992). 3. Venecijos miestas Italijoje stovi ant 118 salėlių, kurias jungia 400 tiltų. 4. Europos teritoriją sudaro 10,5 mil. kv. km, o Australijos — 7,7 mil. kv. km. 5. Žemė savo orbitoje lekia erdve beveik 30 km per sekundę.

— O dabar namo! Parbėgę pasiziūrėkit, kaip langus jums marginsiu — tokių gelių prirašysiu, kokių vasarą ir gražiausiuose darželiuose nematėte.

Ir žnybtelėjo pažiam mažajam Stasiukui į nosies galą.

Stasiukas nosį pasitrynė ir sako:

— Aš jau bėgsiu namo. Mama barsis, kad taip ilgai užtrukau.

— Ir man laikas, ir man, — suspurdo (sujudo) kiti ir išbėgiojo į visas šalis.

Pranas Mašiotas

SMULKIOJI TAUTOSAKA

Gimtinėje ir juoda pluta — pyragai.

Ir aklas kelią namo suranda. Ir bitutė savo namelius gina.

Ir gaidys savo kieme drąsus. Ir paukštėlis savo lizdą gina.

Ir pelė savo urve gina. Ir smarkiausia žiema bijo pavasario.

Ir vėjas kvepia savo krašte. Ir višta eina kiaušinio dėti savo gužton.

Iš gražiausios pievos varlė į balą šoka.

Iš svetimos žemės ir kregždė išskrenda.

Kad ir bloga, bet sava pastogė. Kad ir juoda duona valgyt, bet savo Tėvynėje.

Kad ir šuns būdoj, bet vis tiek savoj.

Kad ir žūsiu, bet vis savo nameliuos būsiu.

GALVOSŪKIS NR. 83

(Žiūrėkite lentelę su skaičiais)

8	15	3
12	5	4
9	6	10

Nusibrežkite devyniais langeliais kvadratą ir surašykite šiuos skaičius taip, kad padauginus trijų langelių skaičius vieną iš kito, gautume 360 sandaugą. Tą pačią sandaugą reikia gauti skaitant skersai ir išilgai.

(5 taškai)

GALVOSŪKIS NR. 84

Paašikinkite, kodėl nerašome nosinių raidžių šiuose veiksmažodžiuose: 1. grėsti — gresia — grėsė, 2. grasyti — graso — grasė, 3. grąsinti — grąsina — grąsino. Kodėl rašome nosines šiuose veiksmažodžiuose: 1. grėsti (grendžia, grendė), 2. tęsti — tęsia — tęsė?

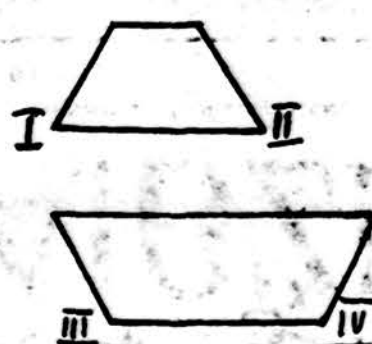
(5 taškai)

GALVOSŪKIS NR. 85

Vyresnieji sprendėjai, pasiūdę informacijos šaltinius, atsakykite į šiuos klausimus: 1. Kada sovietai — rusai užėmė Karaliaučius? 2. Kada bulvė atsiarado Europoje? 3. Skrendant lėktuvu iš Tamos, FL, tiesiai į pietus, ar patektume į Pietų Ameriką? 4. Nuo kada pradėta mūvėti (nešioti) vedybiniai aukso žiedai? 5. Surašykite 25 lietuviškus žodžius, kurie vėnaskaitos vardininke baigiasi raidėmis „uo“, pvz. ruduo. Už visus teisingus ir plačiau paašikintus atsakymus gausite 10 taškų, o už trumpus ir apytikrius — 5 taškus. Atsiuntė Kun. dr. E. Gerulis

GALVOSŪKIS NR. 82

(Žiūrėkite brėžinį)

Gerai įsžiūrėję į abi nupieštas figūras, pažymėkite, kurios linija yra ilgesnė I-II ar III-IV? (5 taškai)